



# תורת הרי"ף

ביאורים, פנינים, מוסרים וחדושים משיעורי  
האדמו"ר רבי יאשיהו פינמו שליט"א  
לפרשת השבוע

פרשת מטות- מסעי

## פרשת מטות

**"נָקָם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמְּדִינִים אַחַר  
תְּאֶסֶף אֶל עַמִּיךָ"**

**הכרת הטוב צריכה להיות עם כל דבר  
שנעשה עם האדם גם הקטן ביותר**

כל דבר בתורה הקדושה משפיע על האדם בחלק אחר מהנפש של האדם ויש דברים קדושים שמרוממים את כל האדם לדברים נשגבים וגבוהים ביותר, וכך דוד המלך אומר (תהלים לה, ו) **"כָּל עֲצָמוֹתַי תֵּאֱמָרְנָה ה' מִי כְמוֹךָ"** יש דברים שמרוממים את כל העצמות והמהות של האדם לדרגות ודברים קדושים ביותר.

**בפרשת השבוע** אנו מוצאים דבר של פלא גדול, הקב"ה אומר למשה רבנו **"נָקָם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמְּדִינִים אַחַר תְּאֶסֶף אֶל עַמִּיךָ"**, הקב"ה אומר למשה רבנו אחרי שיגמור את הנקמה של בני ישראל מהמדיניים, יפטר מהעולם ומשה רבנו בא לבני ישראל ומשנה ואומר לבני ישראל לנקום את נקמת השם במדיין. הקב"ה אומר לו שזו נקמה של בני ישראל ומשה רבנו אומר להם שזו נקמת השם. רואים פה איך למרות שמשה רבנו יודע שאחרי המלחמה הזו הוא צריך למות, משה רבנו לא מחכה ולא מתעכב אלא מזרז את בני ישראל לרוץ מהר למלחמה



ולנצח אותה. למרות שמשה יודע שימות בסופה, בגלל כבוד השם וכבוד עם ישראל משה רבנו לא ממתין.

אור החיים הקדוש מקשה קושיה חזקה ביותר, הקב"ה ציווה את משה רבנו ללכת למלחמה של מדיין ואח"כ להיאסף אל עמו, אבל משה רבנו לא יוצא למלחמה אלא לוקח את פינחס בן אלעזר שהוא יצא למלחמה. שואל אור החיים הקדוש שאלה חזקה ביותר, הקב"ה מצווה את משה רבנו לצאת למלחמה מדוע הוא שולח את פינחס ולא יוצא הוא בעצמו? ועוד שאלה מדוע משנה משה רבנו את הלשון ואומר "נְקַמְתָּ ה' בְּמִדְיָן" במקום "נָקַם נְקַמְתָּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"?

אלא אפשר לומר פה יסוד גדול שצריך ללמוד אותו בנפש שלנו, התורה הקדושה אומרת לנו שלאדם צריכה להיות הכרת הטוב בכל כוחו. מי שיש לו הכרת הטוב, המעלה והדרגה שלו גדולה ביותר. אדם שאין לו הכרת הטוב פגום מהיסוד שלו, הכרת הטוב היא אחד הדברים החשובים שהתורה ציוותה אותנו עליה.

וכן רואים הגמרא דורשת (ב"ק צב:) על הפס' "לֹא תִתְעַב אֲדָמִי כִּי אֲחִיךָ הוּא לֹא תִתְעַב מִצְרִי כִּי גֵר הָיִיתָ בְּאֶרֶץ צוּר" (דברים כג, ח). התורה אומרת לא לתעב מצרי כי היינו גרים בארצם, איך אפשר לומר שאנחנו חייבים הכרת הטוב למצרים, הרי המצרים עינו את עם ישראל במשך מאתיים ועשר שנים עבודת פרך, פרעה היה הורג ושוחט ילדים להתקלח בדם שלהם, אבל עם כל הרע שעשו לנו התורה אומרת לא לתעב מצרי כי בכל אופן גרנו בארצם. מי שעשה לנו פעם טוב אנחנו חייבים לו הכרת הטוב כל החיים. דוד

המלך קורא לאדם שלימד אותו הלכה קטנה "רבי אלופי ומיודעי", כי לימד אותו הלכה קטנה. התורה מלמדת אותנו על הכרת הטוב, דבר שאין שני לו.

אם נסתכל על משה רבנו רבנו של עם ישראל, במכת דם, מכת צפרדע משה רבנו שלח את אהרן אחיו שהוא יביא את המכות האלה. אומר רש"י (שמות ז, ט) לפי שהגין היאור על משה כשנשלך לתוכו, לפיכך לא לקה על ידו לא בדם ולא בצפרדעים ולקה על ידי אהרן. מתי שמשה רבנו היה תינוק, יוכבד אימו של משה פחדה שהמצרים ימצאו אותו ויהרגו אותו בגלל גזירת פרעה "כֹּל הַבֶּן הַיְלֹוֹד הַיִּאֲרָה תְּשַׁלְּיֵכֶהוּ" (שמות א, ט) שמה אותו בתוך תיבה ביאור. משה רבנו ניצל בזכות היאור, לכן מתי שהקב"ה מצווה לתת מכת דם, משה רבנו לא יכול לתת את מכת דם וכך גם מכת צפרדע כי משה לא יכול לזרוק אבן לבאר ששתה ממנה מים, משה רבנו מלמד אותנו מהי הכרת הטוב ואיך אדם צריך להתנהג בהכרת הטוב.

וכך גם על מכת כינים שניתנה על ידי אהרן אומר רש"י (שמות ח, יב) בשם המדרש (שמ"ר ח, ז) לא היה העפר כדאי ללקות על ידי משה, לפי שהגין עליו כשהרג את המצרי ויטמנהו בחול ולקה על ידי אהרן. מכת כינים באה על המצרים שמהחול יצאו כינים, משה רבנו לא נתן את מכת כינים כי מתי שמשה רבנו הרג את המצרי "וַיִּפֶן פָּה וְכַה וַיִּרְא כִּי אֵין אִישׁ וַיִּךְ אֶת הַמִּצְרִי וַיִּטְמְנֵהוּ בַחֹל" (שמות ב, יב) החול עזר למשה להחביא את המצרי שמשוה הרג, משה לא נותן מכת כינים מהחול כי נהנה מהחול. אם כך מכת דם, מכת צפרדע ומכת כינים לא נתן משה אלא אהרן כי משה נעזר



ביאור שניצל על ידו ובחול שטמן בו את המצרי וכך לימד אותנו משה רבנו בצורה חזקה ביותר מעלת הכרת הטוב.

אומרים רבותינו הקדושים מתי שברח משה רבנו מפרעה כשרצה להרוג אותו על זה שהרג משה את המצרי, התחבא משה בארץ מדיין מספר שנים. לכן בגלל שהיה במדיין ונהנה מהמדיינים, לא יכל לצאת הוא בעצמו לצאת למלחמה בעצמו כי הוא התחבא בארץ שלהם. לכן משה רבנו שולח את פינחס שיצא למלחמת מדיין כי הוא נהנה מהם כמו שלא יכל לתת את מכות דם צפרדע וכינים, לכן לא יצא למלחמה ושולח את פינחס אפילו שזו הייתה מלחמה חשובה והקב"ה ציוה את משה על אותה מלחמה, לא הלך ושולח את פינחס.

אבל למרות שמשה רבנו לא הלך למלחמה, משה רבנו כן נתן את עצמו וכוחו לאותה מלחמה. אנחנו מוצאים במלחמת עמלק, משה רבנו אומר ליהושע בן נון שיבחר אנשים טובים צדיקים ויראי שמיים לצאת למלחמה. יהושע בן נון אוסף את האנשים ויוצא למלחמה, משה רבנו לוקח איתו את אהרן ואת חור עולה שם על גבעה ומתפלל. מתי שמשה רבנו מרים את ידיו וגבר ישראל ומתי שמשה מוריד את ידיו, עמלק גבר. שואלת הגמרא (ר"ה כט.) וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה, אלא לומר לך כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמיים, היו מתגברים ואם לאו היו נופלים.

פה יש לימוד גדול לדורי דורות שצריך לדעת, כל דבר שיש בעולם יש כנגדו שר בשמיים. אפילו עלה שגדל על עץ יש עליו שר בשמיים, לכל דבר בעולם ולכל מדינה

ומדינה בעולם יש את השר שלהם בשמיים. מתי שהשר של מדינה נחלש בשמיים, גם אותה מדינה נחלשת למטה בארץ. וכך אומרת הגמרא (ברכות טז:) רב ספרא מתי שהיה מסיים להתפלל היה אומר יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שתשים שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה. ורש"י במקום אומר בחבורת שרי האומות, שכשהשרים של מעלה יש תגר ביניהם, תיכף יש קטטה בין האומות כדכתיב ועתה אשוב להלחם עם שר פרס.

ומובא במדרש (דב"ר א, כב) ראה החלתי, זה שאמר הכתוב (תהלים קמט, ח) "לְאֶסֶר מַלְכֵיהֶם בְּזָקִים" אמר רבי תנחומא אלו הם מלכי עובדי עובדי, (תהלים קמט, ח) "וְיִנְכַבְּדוּהֶם בְּכַבְּדֵי בְרוּל" אלו שריהם של מעלה, שאין הקדוש ברוך הוא פורע מאמה עד שפורע משורה תחלה. כיצד, פרעה וכל המצריים לא שקעם הקדוש ברוך הוא בים עד ששקע לשון תחלה. מנא לן, אמרי רבנן סוסים ורוכביהם אין כתיב כאן, אלא (שמות טו, א) "סוס ורכבו", זה השר שלהן וכשיצאו המצריים לרדף אחרי ישראל תלו ישראל את עיניהם והיו רואין שון של מצרים פורח באויר. מניין, אמר רבי יצחק דכתיב (שמות יד, י) "וְהָיָה מִצְרַיִם נֹסְעֵי אַחֲרֵיהֶם" זה השר שלהן, הוי לאסר מלכיהם בזקים וגו'. ואף סיחון ועוג כשבקשו להזדוג עם ישראל, אמר הקדוש ברוך הוא למשה, ראה שהפלתי שר שלהן, שנאמר "ראה החלתי תת לפניך". ורש"י במקום אומר כפה שר של אמוריים של מעלה תחת רגליו של משה והדריכו על צוארו.

הגמרא והמדרש האלה הם פחד ואימה שצריך כל אדם להחדיר בנפש שלו, לכל מדינה יש שר בשמיים ומתי



שרואים שתי מדינות פה שרבות ומתווכחות, זה סימן שהשרים שלהם בשמיים רבים ומתווכחים למעלה. וזה עושה שלום במרומיו הקב"ה לפעמים עושה שלום למעלה במרום בין המלאכים. מתי שהקב"ה לא עושה שלום בין השרים של אומות העולם מתחילה מלחמה למטה. מתי שהשר למעלה מנצח את השר השני, אז המדינה למטה מפסידה לאותה מדינה.

מתי שבני ישראל יצאו ממצרים, אומר המדרש שראו את השר של מצרים באויר פורח וכשראו אותו שנופל ונכנע, אז כל המצרים נפלו ונכנעו בים סוף. כל עוד לא ראו שהשר שלהם נפל, המצריים היו חזקים. אבל כשראו בני ישראל שהשר שלהם נופל, הבינו שהם ינצחו את המצרים והם נכנעו. זה מה שעשה משה רבנו במלחמת עמלק, משה רבנו לא יצא למלחמה שהייתה הקשה ביותר אי פעם לעם ישראל ולא תהיה מלחמה כזו קשה עד מלחמת גוג ומגוג, צבאות השמיים נלחמו ולמטה נלחמו, משה רבנו נלחם בצבאות השם בקדושה וטהרה הרים את ידיו ונלחם בעמלקים למטה, דרך המלאך שלהם למעלה ומתי שמשה הוריד את ידיו, אז העמלקים גברו ומלחמה זו הייתה קשה שיהושע נלחם פיזית עם העמלקים.

והזהרה הקדוש אומר (ח"ג) שלנצח את עמלק אי אפשר בדור הזה אלא להחליש אותו, כי עמלק זה ס"מ והוא השטן ועד שלא יבוא המשיח אי אפשר להכחיד את הס"מ ולמחוק את השטן לנצח, אז יגמר כל הכוח של הסטרא אחרא. אבל בינתיים אפשר להחליש את כוחו של עמלק שהוא היצר הרע הס"מ, על ידי שדבקים בתורה ובמצוות

ובמעשים טובים מכניעים את היצר הרע ומורידים את כוחו ויש לנו חלק במצוה של מחיית עמלק כי ס"מ הוא שרו של עמלק.

אם כך משה במלחמת עמלק נלחם בשמיים ויהושע נלחם בארץ, כך גם במלחמת מדיין משה לא יכל להילחם במדיין פיזית כי נהנה מהם והתחבא בארצם, אלא משה לקח את פינחס שעמד ועשה את המעשה הגדול להרוג את זמרי בן סלוא ואותה אשה טמאה. פינחס יצא למלחמה עם כל הצדיקים "אֶלֶף לְמִטָּה אֶלֶף לְמִטָּה" והגמרא אומרת (סוטה מד.) שמי שיצא למלחמה לא דיבר בין תפילין של יד לתפילין של ראש, המחשבה והלב היו מחוברים ומשועבדים לאבינו שבשמיים שעבוד גדול ביותר, וכך משה רבנו שלח את פינחס למלחמה הגשמית בארץ והוא נלחם בשמיים את המלחמה הרוחנית לקדש את עם ישראל ולנצח את שרו של מדיין למעלה, כדי שבני ישראל יוכלו לנצח את העם של מדיין למטה.

וצריך לדעת שהמלחמה עם מדיין הייתה כ"כ קשה ורגישה, כי המדיינים קלקלו בעם ישראל את המחשבה הם הכניסו בעם מחשבות לא טובות, החטיאו את עם ישראל בעריות ואחרי כן פגמו במחשבות של עם ישראל והיו עולות מחשבות פגומות של עריות בראש של בני ישראל. דבר זה היה חמור וקשה ביותר ולכן היה צריך להילחם ולהוריד את זה כדי לנקות את זה וכל עוד שהמדיינים היו חיים זה היה משפיע השפעה גדולה וקשה על עם ישראל, כי מתי ששורש הבעיה קיים בעולם זה משפיע חזק על האדם שפעם היה קשור לאותו עניין.



יש סיפור גדול על ה"דברי יואל" רבי יואל מסאטמר שאפשר ללמוד ממנו הרבה מוסר, מסופר שפעם אחת נסע במנהטן בניו יורק במונית, בעל המונית נהג גוי הדליק שירים בקול של אשה ששרה. רבי יואל אמר לגבאי שיגיד לו לכבות, אבל הנהג מונית אמר שהוא רוצה לשמוע ולא רוצה לכבות. כל הדרך היו שירים של אותה אישה ואיך שהגיעו לבית, רבי יואל הוריד את הבגדים ואמר לגבאי מיד שישרוף את הבגדים. הגבאי שאל את רבי יואל למה לשרוף אותם, הם כמעט חדשים. אמר לו רבי יואל משום שבבגדים האלה שמעתי דברים לא טובים וזה ישפיע השפעה רעה לכן תשרוף את זה.

גם במלחמת מדיין, המדיינים והמדייניות החטיאו את בני ישראל במחשבות רעות וכל עוד הם חיים הם משפיעים השפעה רעה, לכן משה רבנו ציוה וחייב להרוג את כולם, כי כל עוד שהם חיים הם משפיעים השפעה רעה ולא טובה על עם ישראל. לכן יובן, הקב"ה אומר שזו נקמת בני ישראל במדיין ומשה רבנו אומר נקמת השם כי זו נקמה של בני ישראל ובתוכה טמון נקמת השם, כי כל עוד שהם חיים הם מכניסים את המחשבות הלא טובות והרעות שמורידים את האדם מדברים גדולים וקדושים לדברים נמוכים. המלחמה הזו הייתה קשה וכל דור ודור האדם צריך להילחם בכל מה שמכניס בדעתו מחשבות פגומות להתרחק מזה ולהרחיק את זה, כל עוד יש לאדם מחשבות פגומות הוא לא יכול להגיע לתיקון השלם ולרומם את עצמו למקומות גבוהים וקדושים.

**"וּמִקְנָה רַב הָיָה לְבְנֵי רְאוּבֵן וְלְבְנֵי גַד עֲצוּם  
מְאֹד"**

**בכוח הענווה שהייתה בשניים וחצי  
השבטים זכו שמשא רבנו סמל הענווה  
נקבר בשטחם**

בפרשת השבוע אנו רואים את כל הדין ודברים שהיה בין שבט ראובן ושבט גד למשה רבנו אחרי שביקשו להישאר בחוץ לארץ ולא להיכנס לארץ ישראל. אחרי כן התורה מצוה ששבט מנשה שלא ביקש להישאר בחוץ לארץ, גם הוא ישאר איתם בעבר הירדן. והתורה הקדושה אומרת "וּמִקְנָה רַב הָיָה לְבְנֵי רְאוּבֵן וְלְבְנֵי גַד עֲצוּם מְאֹד.. וַיֹּאמְרוּ אִם מִצָּאנוּ חֵן בְּעֵינֶיךָ יִתֵּן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְעַבְדֶּיךָ לְאַחֲזָה אֶל תַּעֲבֵרְנוּ אֶת הַיַּרְדֵּן"

אומרים רבותינו הקדושים אחת הסיבות שלא רצו לעבור הייתה "מקנה רב", לשבט ראובן ושבט גד וחצי שבט המנשה היה קניין ברב שלהם, היה להם קשר גדול ואחיזה חזקה במשה רבנו, היו תלמידים מובהקים שכל מהות החיים שלהם הייתה משה רבנו. מתי שהבינו שמשא רבנו עתיד שלא להיכנס לארץ ישראל ולהיקבר בעבר הירדן עמדו וביקשו בתוקף להישאר בחוץ לארץ ולא להיכנס לארץ, כי לא רצו שהרב שלהם יקבר והם לא יהיו לידו לכן רצו להישאר ושם תהיה נחלתם, כך גם זכו שהנחלה שלהם תהיה איפה שמשא רבנו קבור.



רואים פה דבר מפחיד, שבט ראובן ושבט גד מצטערים  
 צער גדול שמשה רבנו לא יקבר בארץ ישראל אלא בעבר  
 הירדן ומוותרים על השאיפה של כל יהודי להיכנס לארץ  
 ישראל כדי להיות ליד הקבר של הרב שלהם, משה רבנו.  
 והגמרא מספרת (סוטה יג): א"ר יהודה אילמלא מקרא כתוב  
 אי אפשר לאומרו היכן משה מת בחלקו של ראובן דכתיב  
 (דברים לד, א) "וַיַּעַל מֹשֶׁה מֵעֲרֵבַת מוֹאָב אֶל הַר נְבוֹ רֹאשׁ  
 הַפְּסָגָה" ונבו בחלקו של ראובן קיימא, דכתיב (במדבר לב, לז)  
 "וּבְנֵי רְאוּבֵן בָּנוּ אֶת חֶשְׁבוֹן וְאֶת אֶלְעֵלָא וְאֶת קְרִיָּתִים. וְאֶת  
 נְבוֹ". והיכן משה קבור בחלקו של גד דכתיב (דברים לג, כא)  
 "וַיֵּרָא רֹאשִׁית לֹו כִּי שָׁם חָלְקַת מַחֲקֵק סְפוֹן" וגו' ומחלקו  
 של ראובן עד חלקו של גד כמה הוי, ארבעה מילין. אותן  
 ארבעה מילין מי הוליכו? מלמד שהיה משה מוטל בכנפי  
 שכינה ומלאכי השרת אומרים (דברים לג, כא) "צִדְקַת ה' עֲשָׂה  
 וּמִשְׁפָּטָיו עִם יִשְׂרָאֵל".

לא מצאנו שמישהו הרים את ארונו של משה, את  
 ארונו של אהרן הרימו שמונים אלף בחורים שנקראו בשם  
 אהרן ונולדו אחרי שההורים שלהם עמדו להתגרש, אהרן  
 עשה שלום והחזיר ביניהם ומזה נולד לכל זוג בן שקראו לו  
 אהרן לכבודו של אהרן. משה רבנו נפטר בשטחו של ראובן  
 ומלאכי השרת והשכינה לקחו את גופו של משה רבנו  
 והובילו אותו לשטחו של שבט גד ששם נקבר וזה כי היה  
 להם מנקה רב, קניין רב ברב שלהם. זו המעלה והגדולה של  
 צדיקי אמת שאוהבים את הרב שלהם אהבת אמת ומוכנים  
 לאבד את כל עולמם להיות קרובים לרב שלהם ומושפעים  
 מהקדושה של רבם. צריך להבין אם כך מדוע זכו רק שבט  
 ראובן ושבט גד וחצי שבט המנשה, למה דוקא הם ביקשו

להישאר עם הרב שלהם, מה מיוחד בשבטים אלו ולא שבטים אחרים?

אלא אולי אפשר לפרש על פי דברי רבותינו הקדושים ולומר יסוד גדול, התורה הקדושה אומרת לנו על משה רבנו שהוא סמל הענווה "וְהָאִישׁ מִשָּׁה עֲנִיו מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה" (במדבר יב, א) האדם העניו ביותר שהיה, המדרש אומר (אבות דרבי נתן ט, ב) שמשה רבנו היה מרגיש נמוך אפילו ממוכה שחין אדם שכל גופו מלא פצעים. אפילו שהגיע משה רבנו לדרגה הגבוהה ביותר שעלה לשמיים ודיבר עם הקב"ה פנים אל פנים והוריד את התורה, בכל אופן היה עניו ופשוט ביותר.

וכך ניתן לראות ענווה אצל שבט גד, אצל שבט ראובן ואצל שבט מנשה. יעקב אבינו לפני פטירתו קורא לבניו ומדבר איתם, כשמגיע לבנו ראובן הבן הבכור של יעקב אבינו, אומר לו "רְאוּבֵן בְּכָרִי אֲתָה כָּחִי וְרֵאשִׁית אוֹנֵי יִתְרֵ שְׂאֵת וַיִּתֶּר עֲזִי" (בראשית מט, א) ראובן הוא מהטיפה הראשונה של יעקב אבינו ורואים שיעקב אבינו לא נותן לראובן שום מעמד ושום אחיזה לא בהנהגה של עם ישראל, לא בקירבה בין האחים, שבט ראובן היה כמו כל אחד השבטים הרגילים על אף שהיה בכור.

ילד אחר שהיה רואה שאחיו יהודה מקבל את המלוכה, שאחיו יוסף מקבל את הבכורה ואותו מזניחים ועוזבים בצד, בוודאי היה ממורמר שלא קיבל לא כהונה ולא לוויה, לא מלוכה, היה כעוס ועצוב. אבל ראובן קיבל את הכל בשמחה ובאהבה, לא כעס ולא התמרמר משום שיש בו את מידת הענווה, מי שיש בו את מידת הענווה אז הוא



לא חושב שמגיע לו משהו, אין לו שום טענה ואין לו שום דרישה, אין לו כלום. ראובן היה בעל ענווה והחזיר בבניו ובזרעו אחריו שלא תהיה להם שום טענה ושום בקשה, שיקבלו את הכל באהבה.

אם נסתכל על שבט גד, בני ישראל במדבר היו הולכים על פי הדגלים, לכל קבוצה של שבטים היה דגל ואחד היה בראש הדגל שמרים אותו. בצורה שהלכו במדבר כך סידר יעקב אבינו שיקחו אותו בלוויה שלו, כל ארבע שבטים תחת דגל אחד. בקבוצה של שבט גד היה את שבט דן שהוא הרים את הדגל, גד היה בכור לבלהה אימו ויכל גם לבקש להרים את הדגל, דן גם בן השפחות אבל גד לא ביקש ולא התווכח עם יעקב אבינו או עם השבטים בזמן הלוויה, מקבל את הכל באהבה גם במשך ארבעים שנה ולא מבקש אפילו לזמן מועט להרים את הדגל אלא נשאר בשקט מבלי לבקש גדולה או תפקיד לעצמו, דבר שמראה על ענווה עצומה ולכן משה רבנו מוצא דוקא במקום הזה עם שבט גד מכה משותף, להיקבר בנחלתו של שבט גד.

וכך גם נראה אצל מנשה, ליוסף יש שני בנים מנשה הבכור ואפרים, יוסף אוהב ומקרב את אפרים שהוא הבן הקטן. לא מצאנו שום מקום שמנשה התלונן או שהייתה לו טרוניה למה מקרבים ומכבדים את אחיו הקטן ולא הוא הראשון.

לכן זכו שבט ראובן שבט גד ושבט מנשה שמשה רבנו סמל הענווה, נוח וטוב לו להיפטר במקום של אנשים שמחזיקים את עצמם במידת הענווה, ללא שום גאווה ומחשבה של גדולה. מי שיש לו מידת הענווה, מידתו רמה

ביותר אז יש לו חלק בתורה של רבו ובעבודת השם של רבו. בגלל שהיה לשבטים קניין ברב שלהם, כמו שהרב שלהם עניו מכל אדם אף הם זכו שמידת הענווה תהיה שזורה וחקוקה בהם ושרבם יקבר לידם.

**"וּמִקְנֵה רֵב הָיָה לְבְנֵי רְאוּבֵן וְלְבְנֵי גַד עֲצוּמִים מְאֹד"**

**אדם שלא נזהר מגזל ומכסף לא כשר  
גורם לילדיו שיצאו לתרבות רעה**

בפרשת השבוע התורה הקדושה אומרת "וּמִקְנֵה רֵב הָיָה לְבְנֵי רְאוּבֵן וְלְבְנֵי גַד עֲצוּמִים מְאֹד... וַיֹּאמְרוּ אִם מִצָּאנוּ חֵן בְּעֵינֶיךָ יְתֵן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְעַבְדֶּיךָ לְאַחֲזָהּ אֵל תַּעֲבֹרְנוּ אֶת הַיַּרְדֵּן" באים שבט ראובן ושבט גד למשה רבנו ומבקשים שלא רוצים להיכנס לארץ אלא להישאר בחוץ לארץ. נשאלת השאלה למה מבקשים השבטים שלא להיכנס לארץ הרי מי לא ירצה להיכנס לארץ הקודש, ארץ אשר עיני ה' בה מראשית השנה ועד אחרית השנה, ארץ שכל אבותינו ואבות אבותינו השתוקקו והתפללו להיכנס אליה. אם כך מדוע עמדו בתוקף ולא רצו להיכנס לארץ ישראל?

אז אולי אפשר לפרש ולומר, שלמה המלך אומר (משלי כב, ו) **"חֲנֹךְ לְנֶעֶר עַל פִּי דְרָכּוֹ גַם פִּי יִזְקֶינָה לֹא יִסּוּר מִמֶּנָּה"** התורה הקדושה אומרת שהאדם צריך לחנך את ילדו בצורה טובה ביותר, שגם אם האדם מתבגר וחולפות השנים מהחינוך שחנך את הילד, הדברים ישארו אצל המבוגר ממה שחונך



בילדותו. איך שמחנכים את הילד בילדותו, זה ישאר אצלו עד שיתבגר. צריך לדעת שהטבעים האלה והדרך שחונך בה אותו ילד לא ישארו רק אצלו, אלא זה גם ישאר חקוק אצל הסבות והילדים והנכדים, לדורי דורות זה נשאר אצל המשפחה.

וכך מובא במדרש (בר"ר עב, א) "וַיִּלְךָ רְאוּבֵן בְּיָמָי קְצִיר חִטִּים" (בראשית ל, יד) "חֲנֹךְ לְנַעַר עַל פִּי דְרָכֹוּ גַם פִּי יִזְקִין לֹא יִסּוּר מִמֶּנָּה" (משלי כב, ו). המדרש אומר את הפסוק במשלי על ראוּבֵן שהלך בימי קציר חִטִּים ומצא דודאים. צריך להבין מה הקשר בין חנוך לנער על פי דרכו לבין מה שהתורה מספרת על ראוּבֵן שהלך בימי קציר חִטִּים ומצא דודאים? איך שניהם קשורים אחד לשני?

אלא ידוע שבארץ ישראל צריך להיזהר זהירות גדולה ביותר מתי שיש לאדם צאן ובקר שלא להיכשל ח"ו בגזל, שהבהמות לא ירעו בשדות זרים ולא יאכלו גזל. כך אומרת הגמרא (ב"ק עט:ו) אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל אבל מגדלין בסוריא ובמדברות של ארץ ישראל. והגמרא שם מביאה מעשה בחסיד אחד שהיה גונח מליבו, היו לו כאבים גדולים בליבו, הרופאים אמרו שהרפואה של אותו אדם היא לינוק חלב רותח, הביאו לו עז וקשרו לו בכרעי המיטה שישתה חלב משחרית לשחרית. אחרי זמן נכנסו חבריו לבקרו וכשראו את העז שקשורה למיטתו, יצאו ואמרו לו שלא יכנסו לביתו של אותו חסיד כי יש שם ליסטים מזוין, רואים שבהמה שמסתובבת בשדות ואוכלת גזל זה כמו ליסטי וסכנה גדולה.

אצל ראובן אנו מוצאים מתי שהלך והביא את הדודאים, אומר המדרש (שם, ב) שהקפיד הקפדה גדולה לקחת את זה ממקום הפקר, שלא שייך לאף אחד. לראובן הייתה את המידה של חנוך לנער על פי דרכו בצורה גדולה ביותר, שלא יהיה לו אף נדנוד של גזל והכל יהיה נקי אצלו בצורה חזקה ביותר, משום כך ההשפעה של דבר זה לא רק השפיעה עליו כשהיה ילד צעיר והלך להביא דודאים, אלא השפיעה על בני בניו אחריו ששבטו פחדו להיכנס לארץ ישראל כדי שהצאן והבקר הגדול שלו ילכו לרעות בארץ ישראל בשדות זרים.

אם כך מהסבא הגדול ראובן שחונך בצורה קדושה וטובה בביתו של יעקב אבינו, שנזהר לקחת את הדודאים רק ממקום הפקר ולא לגעת בגזל, משם השתרשה בתוכו הזהירות מזהגזל ונזהר מלהביא לארץ ישראל צאן ובקר שנקראים ליסטים, כי הרבה פעמים הם נכנסים לשדות זרים ואוכלים. לכן עמדו וביקשו שבט ראובן ממשה רבנו שלא להיכנס לארץ ישראל, כי בארץ ישראל הדין של הגזל קשה ביותר ובחוץ לארץ זה היה מקום הפקר שלא שייך לאף אחד, אחרי שנכבש מסיחון ועוג וכך לא להיכנס לאיסור של גזל.

ועוד אפשר לדקדק ולראות את הזהירות של בני ראובן ובני גד מגזל, מתי שביקשו ממשה רבנו להישאר לגור בחוץ לארץ אמרו "גְּדֵרְתָּ צֹאן נֶבְיָהּ לְמִקְנֵנוּ פֶּה וְעֵרִים לְטָפְנוּ" משה רבנו כעס ואמר להם למה הזכרתם את הצאן והבקר לפני המשפחות, קודם הייתם צריכים להזכיר את המשפחות ואחרי כן את הצאן והבקר. ידוע מה ששואל



רבי מנחם מנדל מרימינוב הרבה פעמים רואים צדיקים גדולים שהלכו בקדושה וטהרה בדרך השם שיצאו להם ילדים לא טובים, ילדים מקולקלים בעלי מידות רעות, למה זה כך?

אלא עונה רבי מנחם מנדל מרימינוב הסיבה לכך היא כי ההורים לא הקפידו מספיק בכסף שקיבלו מהתלמידים שלהם ומהחסידיים שלהם ונגעו בכסף שלא הגיע להם. מתי שאדם נוגע בכסף שלא שלו ולא מגיע לו, הכסף הזה כוח הפועל בנפעל נכנס ומקלקל את הילדים של האדם. אם רואים אדם צדיק וחסיד שהילדים שלו יוצאים לתרבות רעה זה סימן שנגעו בכסף לא הגון, ברגע שהאדם מאכיל את בניו כסף שלא הגון הבנים שלו יוצאים לתרבות רעה.

לכן שבט ראובן וגד שנוהרו זהירות גדולה ביותר מאז שראובן היה ילד קטן ויצא להביא את הדודאים ממקום הפקר שלא יקח גזל ויגע בדבר שלא שלו, נשאר חקוק חזק אצל זרעו של ראובן ולכן ביקשו נחלה בחוץ לארץ. כך גם ביקשו על הצאן והבקר לפני המשפחות, כי ידעו שאם הצאן והבקר יגעו בגזל, בוודאי שהילדים לא ילכו בדרך השם. אדם שפרנסתו בצורה ישרה ונאמנה עם אמונה בהשם, אז ילדיו ילכו בדרך טובה.

אבל אדם שפרנסתו בגזל, בשקר ובמחלוקת, בדרכים לא טובות, גם אם הוא צדיק וחסיד, הוא גורם לפגם גדול בילדים שלו שלא יראה מהם נחת, שלא ילכו בדרך השם ובדרך טובה. ארור עושה מלאכת חברו רמיה, אדם שעושה את המלאכה של חברו רמיה, הוא בגדר של ארור. לכן כל אחד יקפיד בכל כוחו שכל מעשיו יהיו לשם שמיים

וההתנהגות שמתנהג יהיו ביושר והגינות וכך זה ישפיע על בניו ועל זרע וזרעו עד עולם.

**"וּמִקְנָה רַב הָיָה לְבְנֵי רְאוּבֵן וְלְבְנֵי גַד עֲצוּמִים  
מְאֹד"**

**בזכות שהקיפידו שבט ראובן ושבט גד  
לאכול רק מן זכו למקנה רב ועצום**

התורה הקדושה אומרת לנו בפרשת השבוע "וּמִקְנָה רַב הָיָה לְבְנֵי רְאוּבֵן וְלְבְנֵי גַד עֲצוּמִים מְאֹד" נבוא ונשאל למה התורה מציינת שלשבט ראובן ושבט גד היה מקנה רב, מאיפה היה להם מקנה רב?

כתוב בספרים הקדושים מתי שבני ישראל היו במדבר ואכלו את המן, באחד הימים באו למשה ואמרו "וְעַתָּה נִפְשָׁנוּ יְבֶשֶׁה אֵין כָּל בְּלִתֵּי אֶל הַמֶּן עֵינֵינוּ" (במדבר יא, ו) נמאס לנו לאכול את המן, רוצים לאכול בשר. משה רבנו אומר לקב"ה שהוא לא יכול לחיות ומעדיף למות, אין לו מאיפה להביא להם בשר. הקב"ה אומר למשה לאסוף שבעים זקנים ויביא לעם ישראל בשר, משה רבנו לא יכל להביא להם בשר בכוחות עצמו, משה היה כולו קדוש ויכל להביא רק מן. הביאו שבעים זקנים שגם יש להם גשמיות, כי אדם עם גשמיות יכול להביא גשמי והם הביאו את הבשר.

להרבה אנשים מעם ישראל היה גם צאן ובקר, שחטו והתחילו לאכול בשר. שבט גד שהיו קרובים לרב שלהם



משה, לא הסכימו לאכול בשר ואכלו רק את המן מהשמיים, לכן היה להם הרבה צאן ובקר כי לא שחטו שום בהמה.

**"אם מִצָּאנוּ חֵן בְּעֵינֶיךָ יְיָ אֵת הָאָרֶץ הַזֹּאת  
לְעַבְדֶיךָ לְאַחֲזָהּ אֵל תַּעֲבֹרנוּ אֵת הַיַּרְדֵּן"**

**אדם שמזלזל בדבר בסופו יענש באותו  
דבר**

**בפרשת השבוע התורה הקדושה מספרת לנו שעם ישראל התקרבו לארץ ישראל, התחילו לדבר על כיבוש הארץ והחלוקה לנחלות ואז באים שבט ראובן ושבט גד למשה רבנו ומבקשים ממנו "אם מִצָּאנוּ חֵן בְּעֵינֶיךָ יְיָ אֵת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְעַבְדֶיךָ לְאַחֲזָהּ אֵל תַּעֲבֹרנוּ אֵת הַיַּרְדֵּן" להישאר לגור בחוץ לארץ. והתורה אומרת "וּמִקְנֵה רֵב הָיָה לְבְנֵי רְאוּבֵן וְלְבְנֵי גָד עֲצוּם מְאֹד" לבני ראובן ובני גד היה מקנה גדול מאוד ורבותינו הקדושים מדקדקים ואומרים ובראשם רבי שמחה בונים מפשיסחא שאומר שהתורה נקטה דוקא בלשון "וּמִקְנֵה רֵב" בגלל שהיה להם קניין רב שלהם, במשה רבנו. הרגישו קשר גדול לרב שלהם, הייתה להם דבקות חזקה ביותר במשה רבנו ודבקו גם הם בדרך הענווה של משה רבנו, לכן ביקשו להישאר מחוץ לארץ ישראל איפה שיקברו את משה רבנו.**

**אבל משה רבנו כעס עליהם ואמר להם "הֲאֵחִיכֶם יְבֹאוּ לְמִלְחָמָה וְאַתֶּם תֵּשְׁבוּ פֹה" האחים שלכם ילכו לכבוש את ארץ ישראל ואתם תישארו בחוץ, זה דבר שלא יעלה על**

הדעת. אמרו השבטים למשה רבנו שרק אחרי שיכבשו את הארץ הם יקבלו את החלק שלהם שרוצים בחוץ לארץ. השבטים ביקשו ממשה רבנו לקבל את הנחלה בחוץ לארץ עוד לפני הכניסה לארץ וגם אם צריך ללכת למלחמה הם ילכו למלחמה, אבל קודם יקבלו החלק שלהם. אבל משה רבנו לא הסכים אלא רצה שילכו קודם למלחמה, עם ישראל יכבשו את הארץ ויחלקו את הארץ ורק אחרי הכיבוש והחלוקה יקבלו את השטח בחוץ לארץ. אם כך צריך להבין למה הם ביקשו את השטח לפני שיוצאים למלחמה ולמה משה רבנו התעקש שרק אחרי המלחמה?

אז אולי אפשר לבאר ולומר כך, הרמב"ם אומר (הל' מלכים ומלחמות ז, טו) וכל הנלחם בכל לבו בלא פחד ותהיה כוונתו לקדש את השם בלבד, מובטח לו שלא ימצא נזק ולא תגיעוהו רעה ויבנה לו בית נכון בישראל ויזכה לו ולבניו עד עולם ויזכה לחיי העולם הבא. אדם שיוצא למלחמה צריך לצאת במסירות נפש בלי פחד ובמסירות נפש וחושב רק על כבוד השם ורצון השם וילחם בכל כוחו, אם ילך לא יקרה לו שום נזק ודבר רע ובוודאי שידו תהיה על העליונה וינצח ויזכה לדברים גדולים ביותר.

אבל ידוע שיש לאדם בעיה לעשות את המעשה לשם שמיים בלי אף מחשבה של עצמו, ברגע שהאדם מתחיל להכניס מחשבות ועניינים פרטיים שלו, הוא מאבד את כל הטוהר של המצוה והדבר הטוב שהוא עושה. אדם שמקיים מצוה והוא חושב על ההנאה הפרטית והנחת שתהיה לו מתוך המצוה, הוא הורס את המצוה כי היא צריכה להיות לשם שמיים. ברגע שהאדם מכניס מחשבות



ורצונות פרטיים שלו, הוא מקלקל ומאבד את הכוח של המצוה שמקיים.

על פי זה אפשר לפרש ולומר, לשבט ראובן ושבט גד וחצי שבט המנשה היה קניין ברבם, היו קשורים במידות של משה רבנו, בענווה ובפשטות שהייתה בו שלא החזיק מעצמו כלום. השבטים האלו שהיו להם מידות כמו משה, פחדו לצאת למלחמה כי אמרו אם אנחנו נקבל את השטח של המלחמה רק אחרי המלחמה אז עכשיו נילחם עם אינטרס פרטי, שרוצים שטח אדמה ובית שיהיה בשבילנו ואז המלחמה לא תהיה קדושה ולשם שמיים, אלא תהיה מלחמה עם אינטרס כדי לקבל את הבית אחרי המלחמה.

לכן באו למשה רבנו ואמרו לו אנחנו נבוא ונלחם נעשה את הכל, אנחנו נעבור ראשונים במלחמה, אבל תתן לנו את השטח אדמה בחוץ לארץ לפני המלחמה. אבל משה סירב ואמר להם שילחמו ואז יקבלו את החלק שלהם כי גם האבות שלהם המרגלים, היו צדיקים ומרוממים מעם והלכו לרגל את ארץ ישראל והביאו את דיבת הארץ רעה וקלקלו את הכל. אי אפשר שהאדם יסמוך על עצמו ויחשוב שיעמוד בדבר וְאֵל תִּאֱמָן בְּעֶצְמְךָ עַד יוֹם מוֹתְךָ (אבות ב, ד) אומר להם משה רבנו עכשיו אתם צדיקים ביושר ובנאמנות, אבל אולי מחר יתקרר לבכם ולא תרצו ותקלקלו את הכל, לכן אומר להם משה השטח שאתם רוצים לא שלכם, התנאי הוא רק אחרי שנכבוש ונחלק את ארץ ישראל אז תקבלו את השטח שלכם בחו"ל.

המלחמה לכבוש את ארץ ישראל הייתה קדושה ומיוחדת, כל שטח בארץ ישראל הוא כנגד הלכה בתורה,

כנגד פסוק או פרשה בתורה הקדושה. מתי שהשבטים יצאו למלחמה, הם כבשו את הארץ על פי הלכות ועל פי התורה הקדושה אזור אחד בארץ ישראל כנגד ספר בראשית, אזור שני כנגד ספר שמות, כל ארץ ישראל הייתה מחולקת ע"פ פרשות ועל פי התורה הקדושה. לכן משה רבנו חשב בדעתו כיבוש ארץ ישראל זה כמו מתן תורה, כל עם ישראל עמדו בהר סיני וקיבלו את התורה. לא הייתה אף נשמה של יהודי שלא הייתה במתן תורה, כל נשמות עם ישראל היו בהר סיני וכך הקב"ה נתן להם את התורה כשכולם מתחת להר סיני.

אותו דבר הכיבוש של ארץ ישראל, כל היהודים בעולם השתתפו במלחמה הזו, כי לכל יהודי יש אות ושורש בשטח אדמה בארץ ישראל. אם יהודי אחד לא יהיה במלחמה, אז יהיה חסר חלק אחד מארץ ישראל, כולל שבטי ראובן גד וחצי המנשה שגם להם יש חלק בארץ ישראל ואם הם לא במלחמה, אז השורש נשמה שלהם שזה חלק מהתורה הקדושה יש שישים ריבוא א'ותיות ל'תורה וכל אות בתורה היא כנגד כל יהודי וכנגד שטח בארץ ישראל, אז גם לשבטים אלו יש אות בתורה הקדושה וחלק ונחלה בארץ ישראל.

אם לא יהיו במלחמה, לא יוכלו לכבוש את השטח אדמה הזו בארץ, לכן משה רבנו חייב אותם שיבואו למלחמה כדי שלא ירץ לבבם פתאום ויפחדו לצאת למלחמה כשידעו שיש להם את השטח שלהם כבר בחוץ לארץ, כי גם המרגלים היו צדיקים ורך לבבם ודיברו לשון הרע על ארץ ישראל.



ומה שהם אמרו שרוצים לב טהור ופוחדים לא לצאת למלחמה לשם שמיים ועם אינטרס פרטי, כי הם אנשים עם קניין במשה וענווה כמו של משה, על זה משה רבנו לא היה מוכן להתפשר ובגלל זה לתת להם את החלק שלהם בחור"ל. משה רבנו אמר להם שיצאו כמו כולם, יכניעו וישעבדו את המידות שלהם והם לא שונים מכולם. אז הסכימו השבטים לתנאי הכפול שעשה משה ויצאו למלחמה ורק אחרי שכבשו וחילקו את הארץ קיבלו את השטח שרצו.

אבל המדרש אומר (במדב"ר כב, ו) **וְכֵן אֶתְּהָ מוֹצֵא בְּבִנֵי גֹד וּבְנֵי רְאוּבֵן שֶׁהָיוּ עֹשִׂירִים וְהָיָה לָהֶם מִקְנֶה גָדוֹל, וְחִבְבוּ אֶת מְמוֹנָם וַיֵּשְׁבוּ לָהֶם חוּץ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לְפִיכָךְ גָּלוּ תַחֲלָה מִכָּל הַשְּׁבִטִים. ששבט ראובן גד וחצי שבט המנשה היו עשירים גדולים ביותר והיו מחבבים את הממון שלהם יותר מארץ ישראל, לכן נענשו שנפלו שמונה שנים בשבי ואיבדו את בתיהם לפני שנחרב הבית וארץ ישראל נפלה בידי הגוים, משום שלא כיבדו את ארץ ישראל. מי שמזלזל בדבר בסוף הוא נענש בדבר, השבטים ראובן גד וחצי שבט מנשה זלזלו בישוב ארץ ישראל, לכן נפלו בגלות שמונה שנים לפני עם ישראל.**

וכך גם מובא בגמרא (ברכות סב:) **אמר רבי יוסי ברבי חנינא כל המבזה את הבגדים, סוף אינו נהנה מהם. הנביא מספר על שאול המלך שרצה להרוג את דוד, באחד הימים דוד התחבא במערה ושאול נכנס למערה להתפנות לעשות את צרכיו, "וַיִּקֶם דָּוִד וַיִּכְרֹת אֶת כְּנָפֵי הַמַּעֲוֵל אֲשֶׁר לְשָׂאוֹל בְּלֵט" (ש"א כד, ד) דוד המלך בא מאחוריו בשקט וחתך לשאול את**

המעיל. מתי ששאל יצא מהמערה, יצא אחריו דוד ושאל אותו למה הוא רודף אחריו ורוצה להרוג אותו, שאול היה בידיים של דוד שיכל להרוג אותו, והראה לו את המעיל של שאול שדוד חתך ויכל גם לדקור אותו ולהרוג אותו.

על זה שחתך דוד המלך את הבגד של שאול נענש **"וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד זָקֵן בְּאֵימִים וַיִּכְסְהוּ בַּבְּגָדִים וְלֹא יָחַם לוֹ"** (מל"א א, א) אפילו שדוד המלך עשה את זה לשם שמיים ורצה להראות לשאול שהוא סתם רודף אחריו והוא לא התכוון לכוונה רעה, נענש דוד שבסוף ימיו כיסו אותו בבגדים כשהיה זקן ועדיין היה קר לו ולא יכל להתחמם מהבגדים, כי זילזל בבגדים וחתך את הבגד של שאול המלך.

**מובא בשו"ע** (או"ח קפ, ד) **אף על פי שמותר לאבד פרווין שאין בהם כזית, מכל מקום קשה לעניות. אדם שמזלזל בפירורים של הלחם, אפילו פירורים שלא אוכלים אותם האדם צריך להיזהר בהם לאסוף אותם, כי דבר זה יכול לגרום לאדם ח"ו להיות עני. וכך אומרת גם הגמרא (שבת כג): אמר רבא דרחים רבנן הוו ליה בנין רבנן, דמוקיר רבנן הוו ליה חתנותא רבנן. אדם שמרחם על תלמידי חכמים יהיו לו בנים ת"ח ומי שמכבד תלמידי חכמים יהיו לו חתנים ת"ח. לכן האדם צריך להיזהר בכל מה שעושה, מי שמזלזל בדבר נענש בדבר ומי שמכבד דבר הוא זוכה לכבוד של הדבר.**

**ומסופר על החתם סופר שבסוף חג סוכות באו אליו שני תלמידים שבאו להיבחן לשיבה שלו. החתם סופר בחן אותם ומתי שיצאו מהבית, החתם סופר ראה שבחור אחד עשה עיקוף גדול כדי לא לדרוך על הסכך של הסוכה ואילו הבחור השני דרך על הסכך של הסוכה. לקח החתם**



סופר את אותו בחור שלא דרך על הסכך להיות תלמיד בישיבה שלו ואת התלמיד שדרך לא קיבל לישיבה, כי דרך על מצוה וזה סימן שלא מכבד מצוות ומזלזל בהן. שבטי ראובן וגד וחצי שבט המנשה שזילזלו בארץ ישראל נלקחו בשבי שמונה שנים לפני עם ישראל לגלות.

על זה אומר הנביא (ישעיה סו, י) **"שִׁישׁוּ אֶתְּהָ מְשׁוֹשׁ כָּל הַמִּתְאַבְּלִים עָלֶיךָ"** ועל זה אומרת הגמרא (תענית ל:): כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה ושאינו מתאבל על ירושלים אינו רואה בשמחתה. אדם שמתאבל על ירושלים ורואה את חורבן בית המקדש ומרגיש צער על החורבן, יראה בשמחה של ירושלים. מי שלא מצטער על חורבן בית המקדש לא יראה בשמחה של ירושלים. לכן האדם צריך להיזהר בכל דבר, כל דבר שהאדם מכבד אותו הוא זוכה בו. דבר שהאדם מזלזל בו הוא בסוף מאבד אותו.

**ועוד** בימים אלו שהאדם צריך לעשות בהם חשבון נפש גדול על כל המעשים שלו וההתנהגות שלו, בית המקדש נחרב על שנאת חינום שזה דבר חמור וקשה ביותר. הגמרא אומרת (זימא ט:): **שבית המקדש הראשון נחרב בגלל ג' עבירות עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים ובית שני נחרב בגלל שנאת חינום.** אומרים רבותינו שיש קשר בין חורבן בית ראשון לשני, את שלושת העבירות בבית ראשון עשו חלק מעם ישראל, היה חלק שני מעם ישראל שהיו צדיקים ופרושים והם שנאו את האנשים שעברו על השלוש עבירות הללו.

**אבל** השנאה הזו לאט לאט התפתחה והתדרדרה, עד שהתרגלו בעם ישראל שאחד ישנא את השני. זה התחיל

כשנאה לשם שמיים לשנוא את הרשעים, אבל לא שמו גבול לשנאה של הרשעים וזוה נכנסה מידה רעה לשנוא אחד את השני וזה המשיך עד חורבן בית שני. בחורבן בית שני כבר לא היה צריך סיבה למה לשנוא, כי כבר שנאו אחד את השני דבר שהתחיל לשם שמיים.

לכן בימים אלו האדם צריך להיזהר מכל דבר של מחלוקת ושל שנאה, מי שנוגע במחלוקת בסוף זה שורף את כל משפחתו, את פרנסתו ואת כל מה שיש לו. יש הרבה אנשים שהולכים בשם התורה, בשם המצוות והמעשים טובים, בשם הצדקות ועושים מחלוקת ומדליקים שנאת חינם בעם ישראל. הם צועקים שזה בשם התורה, אבל זה בשם החורבן והאינטרס הפרטי והעניינים האישיים של האנשים וכך נגרם חורבן גדול והרס גדול לאדם למשפחתו ולקרובים שלו. בימים אלו האדם יעבוד עבודה עצמית חזקה להתרחק ממחלוקת, להתרחק משנאת חינם ולהידבק בקדושה ובמצוות.



### הכוח של מחשבה לא טובה מסוכן ביותר ויכול להביא את האדם להרס גדול

רבי מנחם מנדל מרימינוב שהיה קודש קודשים והיה מלאך השם צבאות, אומר יסוד גדול לעניין להינצל ממחשבות פיגול. ידוע שמחשבות לא טובות הן ההרס הגדול של האדם ומי שחושב מחשבות רעות, ח"ו של דברים לא טהורים, הוא הורס את כל הנשמה שלו. זה כמו כלי, יש כלים חיוניים ויש כלים פחות חיוניים. המוח של האדם, הנפש של האדם, זה הכלי החיוני ביותר. ואם אדם הזיק ליד שלו, זה חמור, זה קשה, אבל זה פחות חיוני מאדם שפגע בנפש שלו. ומחשבות רעות, אדם שחושב ח"ו מחשבות לא טובות, זה פוגם בכל הנפש שלו, זה פוגם בכל המהות שלו.

רבי מנחם מנדל מרימינוב אומר סגולה גדולה להינצל ממחשבות לא טובות, ממחשבות ח"ו מקולקלות שהן הרס איום ונורא, לומר את כל הפרשה של העניין של הגעלת כלים 'וַיֹּאמֶר אֱלֹעֶזֶר הַכֹּהֵן אֶל אֲנָשֵׁי הַצֵּבָא הַבָּאִים לְמַלְחָמָה זֹאת חֶקֶת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה. אַךְ אֶת הַזֵּהב וְאֶת הַכֶּסֶף אֶת הַנְּחֹשֶׁת

אֶת הַבְּרִזָּל אֶת הַבְּדִיל וְאֶת הָעֶפְרָת. כֹּל דָּבָר אֲשֶׁר  
יָבֵא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בָאֵשׁ וְטָהַר אַךְ בְּמֵי נְדָה יִתְחַטָּא  
וְכֹל אֲשֶׁר לֹא יָבֵא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בַמַּיִם. וְכִבִּסְתֶם  
בְּגִדֵיכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְטָהַרְתֶּם וְאַחַר תָּבֹאוּ אֶל  
הַמִּצְחָנָה" (במדבר לא, כא-כד). הפרשה של הגעלת  
כלים היא התיקון של מחשבות לא טובות. מי  
שיש לו ח"ו מחשבות של פיגול, התיקון של  
מחשבות פיגול, התיקון של מחשבות רעות של  
עריות, מחשבות רעות של דברים לא טובים, זה  
לומר את הפרשה של הגעלת כלים. זה יסוד גדול  
לתקן את הנפש ממחשבות פיגול ומחשבות לא  
טובות.

**יוצאי המלחמה רצו לתקן את עצמם גם  
אם ח"ו הייתה להם מחשבה לא טובה**

מצאנו בפרשת מטות, מתי שהקב"ה ציווה  
את משה רבינו לצאת למלחמה על מדיין, זאת  
הייתה מלחמה לא פשוטה, מלחמה קשה ביותר.  
אחרי שמדיין קלקלו את בני ישראל בעריות,  
וגרמו למגיפה שעשרים וארבע אלף איש מתו  
מעם ישראל והיה זמן מסוכן וזמן קשה ביותר,  
הקב"ה אמר למשה רבינו שיצאו למלחמה.  
וכל החיים של משה רבינו היו טמונים ותלויים



במלחמה הזו, כי הקב"ה אמר למשה רבינו, אחרי שתסיים את המלחמה הזאת תיפטר מן העולם, ואז משה רבינו לכבודו של הקב"ה יכל להישאר עוד הרבה שנים חי, אם היה גורר את המלחמה ולא יוצא מהר למלחמה, אז היו עוד חייו של משה רבינו ארוכים ומשה רבינו היה יכול לחיות עוד הרבה שנים.

**אבל משה רבינו שהיה עבד נאמן של הקב"ה, משה רבינו היה כל כולו אמונה ואהבה ומסירות, ולכן הקב"ה קרא לו "עבְדִי מֹשֶׁה בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא"** (במדבר יב, ז). למשה הייתה נאמנות מוחלטת לריבון העולמים, נאמנות מוחלטת להקב"ה. וברגע שהקב"ה אמר לו שבמלחמה הזאת החיים שלו תלויים במלחמה ומתי שיסיימו את המלחמה משה יאסף אל עמו, משה יפטר מן העולם, משה לא התמהמה, רץ לבני ישראל וציווה מהם לאסוף מכל שבט "אֶלֶף לְמִטָּה" (במדבר לא, ד) אלף חיילים קדושים, צדיקים, טהורים, שהם יצאו למלחמה.

**ורבותינו הקדושים** (סוטה מד:): כל כך מדגישים את הצידקות של אותם חיילים שאף אחד לא היה מניח תפילין של ראש לפני תפילין של יד, כביכול אצלם הכל היה בדקדוק גדול ביותר. הם

הלכו למלחמה, ניצחו את המלחמה והשאירו את הנשים. מתי שחזרו, משה רבינו פחד וחשש שמא השאירו את הנשים כי זה יצר הרע, ורצו לחטוא או חטאו ומשה רבינו כעס כעס גדול על יוצאי המלחמה. ואז הראשים באו ואמרו למשה ח"ו אף אחד, כולם היו טובים מאד וכולם שמרו וכולם היו בהקפדה גדולה ומה שאנחנו עכשיו באים ורוצים להקריב קורבן לפני הקב"ה, זה לא ח"ו שחטאנו או חטאו או עשו משהו לא טוב. עשינו את הכל כמו שצריך, אבל אולי בתוך המלחמה מישהו הייתה לו מחשבת פיגול, מישהו היה לו הרהור לא טוב, לכן רוצים להביא קורבן, לכן רוצים לתקן את עצמנו במאה אחוז גם במחשבה.

**וצריך לדעת שהכוח של המחשבה יש לה** כוח גדול ביותר. מחשבה זה כמו זריעה, מתי שאדם זורע משהו באדמה, הוא לא רואה מה שהוא זרע. הוא שם משהו קטן באדמה, מכסה את זה בחול ולא רואה את זה. כך גם המחשבה, מתי שאדם חושב משהו לא טוב, לא רואים את זה, לא שומעים מזה, זה בין האדם לבין הקב"ה. ומתי שבאו ראשי המלחמה, הצדיקים שבדור ואמרו למשה שרוצים להקריב קורבן, הקורבן



היה לא קורבן פשוט על עבירה או על משהו לא טוב, אלא אולי חשבו מחשבת פיגול, מחשבה לא טובה והכוח של מחשבה לא טובה הוא הרס וחורבן ושבר גדול ביותר שקשה ואי אפשר לתקן אותו.

הרבה פעמים רואים אנשים שכלפי חוץ הם צדיקים וחסידים ויראי השם, אבל במחשבה הלא טובה שהם חושבים, הם זורעים חורבן גדול גדול שגם לא רואים אותו בטווח הקצר, בטווח הארוך הוא נפער ונבנה משהו רע ממחשבה לא טובה שטמנו, ממחשבה לא טובה שעשו.

ולכן גם ממחשבה רעה אדם צריך לעשות תשובה, ואדם צריך לתקן את עצמו ולטהר את עצמו ולקבור ולהמית את המחשבה הלא טובה שחשב. ולכן משה רבינו שהיה קודש קודשים ולא הייתה אצלו שום מחשבה ושום הווא אמינא של מחשבה לא טובה, הוא לא הבין את כל העומק של הדבר הזה של מחשבה לא טובה ולכן הסבירו לו ראשי המטות, שמביאים קורבן לתקן את העומק של המחשבה. לכן אומר רבי מנחם מנדל מרימינוב שבן אדם שח"ו מרגיש שמחשבות לא טובות משתלטות עליו או נכנסות לתוכו, צריך לקרוא את הפרשה

שהתורה הקדושה אומרת על כל העניין של הטוהר, העניין של הטיהור של מה שהיה במדיין, והדבר הזה הוא מטהר את הנפש ומזכך את הנפש ומרומם את הנפש למקומות גבוהים ביותר.



## פרשת מסעי

**"אֱלֹהֵי מִסְעֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יֵצְאוּ מֵאֶרֶץ  
מִצְרַיִם"**

**אמירת מ"ב המסעות - סגולה להינצל  
מכל דבר קשה**

בפרשת השבוע אנו קוראים על כל המ"ב מסעות, ארבעים ושתיים מסעות שבני ישראל עברו ונסעו מהיציאה ממצרים ואומרים רבותינו הקדושים שכל יהודי בחיים שלו, מהרגע שיוצא מבטן אימו לאויר העולם עובר ארבעים ושתיים תחנות שהוא עובר ועוצר בחיים, כמו שבני ישראל במדבר עברו ארבעים ושתיים תחנות, כך כל יהודי עובר בחיים שלו.

כמו שאומרים רבותינו הקדושים שכל יהודי עובר בחייו עשרה ניסיונות קיומיים, עשר בעיות שכל הדלתות סגורות בפניו זה נקרא ניסיון קיומי, כך האדם עובר ארבעים ושתיים תחנות בחיים שלו. והארבעים ושתיים תחנות האלה הם כנגד שם בן מ"ב אותיות של "אנא בכח" של הקב"ה שיש בו ארבעים ושתיים אותיות.

"אנא בכוח" הוא דבר קדוש ומפחיד, יש בו שבעה בתים כנגד שבעה ימות השבוע. וצריך לקרוא את זה בזהירות כל פעם שתי מילים, "אָנָא בְּכֹחַ" "גְּדַלְתָּ מִיַּנְקָה" "תִּתְיַר צְרוּרָה" ואחרי כן את השם הקדוש שיוצא מכך אב"ג-ית"ץ, זה אוסף את כל הכוח של התורה והקדושה, עבודת השם והדבקות של יום ראשון, לכן גם בקריאת שמע על המיטה אומרים את זה שמעלים את כל עבודת השם של אותו יום לשמיים.

"קַבֵּל רִנָּתְךָ" "עֲמֹךָ שׁוֹגְבָנוּ" טְהַרְנוּ נוֹרָא" קר"ע שט"ן, זה כנגד יום שני. "נָא גְבוּר" "דוֹרְשֵׁי יְחוּדְךָ" "כְּכַבְּתָ שְׁמַרְם" נג"ד יכ"ש זה כנגד יום שלישי. "בְּרַכְסֵם טְהַרְם" "רְחַמֵי צְדָקְתְךָ" "תְּמִיד גְּמִלֵם" בט"ר צת"ג, זה כנגד יום רביעי. "חֲסִין קְדוּשָׁה" "בְּרוּב טוֹבְךָ" "נְהַל עֲדֻתְךָ" חק"ב טנ"ע, זה כנגד יום חמישי. "יְחִיד גְּאֵה" "לְעֲמֹךָ פְּנֵה" "זוֹכְרֵי קְדוּשָׁתְךָ" יג"ל פז"ק, זה כנגד יום שישי. ביום שבת "שׁוֹעֲתָנוּ קַבֵּל" "וּשְׁמַע צַעֲקוֹתָנוּ" "יִוְדַע תַּעֲלָמוֹת" שק"ו צי"ת, הכוח של היום האחרון מאסף ומרים את הכוח והלימוד של כל ימות השבוע.

ורבי שמשון מאוסטרופולי אומר שבשעות הסכנה והצרות ומתי שיש לאדם דברים קשים, יגיד האדם מ"ב מסעות ויקשור את זה ל"אנא בכוח גדולת ימינך" וזה יציל אותו ממוות, מצרות ומכל הדברים הקשים.



**"אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים"**

**כל אדם עובר מ"ב מסעות בחייו כאשר  
מהמסע הראשון נמשכים כל הכוחות  
לשאר המסעות**

אנחנו מוצאים בפרשת השבוע שיש מ"ב מסעות, ארבעים ושתיים מסעות ורבותינו הקדושים אומרים שכל יהודי מהיום שיוצא מבטן אמו עד יום מותו עובר ארבעים ושתיים תחנות, עניינים בחיים שכל יהודי צריך לעבור בחיים שלו. אבל מקשים רבותינו קושיה חזקה, אם נספור את המסעות נמצא רק ארבעים ואחד מסעות ולא ארבעים ושתיים, אם כך איך התורה הקדושה אומרת שיש ארבעים ושתיים מסעות?

רבותינו הקדושים מתרצים ואומרים, התורה הקדושה אומרת (שמות יט, ד) **"וְאֵשָׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים"** מתי שיצאנו ממצרים בערב פסח, הקב"ה לקח את בני ישראל על כנפי נשרים עד בית המקדש ושם בירושלים בבית המקדש, הקריבו את הפסח ואז הקב"ה החזיר אותם לארץ מצרים והתחילה יציאת בני ישראל בארץ מצרים. אם כך רבותינו הקדושים מונים את היציאה על כנפי נשרים שהייתה בליל הסדר הראשון ליציאת בני ישראל ממצרים כמסע הראשון

ואחרי כן עוד ארבעים ואחד מסעות, ביחד זה ארבעים ושתיים מסעות.

אבל צריך להקשות ולומר אנחנו אומרים שכל יהודי עובר ארבעים ושתיים מסעות, נבוא ונשאל מה העומק במסע הראשון שבו יצאנו ממצרים על כנפי נשרים, למה הוא נחשב כאחד המסעות שעוברים?

אלא אולי חשבנו לפרש ולומר יסוד גדול, ידוע שקוראים ליציאה ממצרים "יציאת מצרים" ולכאורה צריך להגיד "יציאת בני ישראל ממצרים" אלא אומרים רבותינו הקדושים אחרי מאתיים ועשר שנים שהיו במצרים והתרגלו לטבעים ולאופי של המצרים, המצריות הייתה טמונה בתוך עם ישראל. מתי שהקב"ה הוציא את בני ישראל ממצרים, הוא הוציא גם את המצריות מתוך בני ישראל וזה יציאת מצרים כי המצריות יצאה מתוך בני ישראל.

על פי זה אפשר לבאר ולומר כך, בכל יהודי יש את הרגע והזמן שהוא יוצא ומוציא את הרע מתוכו וחוזר לדרך השם לדרך הטובה. הרגע הזה הוא כמו שבני ישראל יצאו ממצרים בפעם הראשונה על כנפי נשרים, שהקב"ה לקח אותם לארץ ישראל לבית המקדש להקריב את קרבן הפסח הראשון.

כל אחד יש לו הרגע הזה המיוחד שבו מתעלה ונדבק בקב"ה וזוכה לדבקות עצומה בקב"ה ואחרי כן הוא יוצא ומתמודד עם החיים. כל אדם שחזר



בתשובה וראה וחזה רגעים של קדושה, היו לו רגעים נשגבים שבהם כלום לא רואים ולא מרגישים כלום אלא רק קדושה וטהרה, רק רוממות ואחרי כן יוצאים להתמודד עם המסעות של החיים, עם ההתמודדות והמלחמה היומיומית של היצר הרע.

**האדם צריך לדעת שלכל אדם יש ארבעים ושתיים מסעות, המסע הראשון זה ההתעוררות הראשונה והדבקות בקב"ה ואחרי ההתעוררות והדבקות הראשונה שהיא נמשלת ונחשבת כמו הלילה הראשון ביציאת מצרים על כנפי נשרים לבית המקדש שהגענו להתעלות הנפש הגדולה ולאור הגדול, אחר כך ההתמודדות של ארבעים ואחד מסעות.**

**הגמרא אומרת (חגיגה ב:) דבר מופלא גדול, חירש שוטה וקטן פטורים מכל התורה כולה, אם מישוהו הזיק להם הוא חייב ואם הם הזיקו למישוהו הם פטורים. רבותינו הקדושים אומרים שמדובר על חירש שנולד חירש, אדם שפעם שמע ונהיה חירש לא פטור מהתורה, כי פעם הוא שמע. מי שפעם שמע, ראה או דיבר, המחויבות שלו היא מחויבות נצחית, כי אם פעם הגיע לדרגה גבוהה של שמיעה של ראייה או דיבור הוא יכול להגיע לדרגה הזו שוב אפילו שעכשיו הוא חירש. אדם שהגיע לדברים נשגבים פעם אחת, תמיד הוא יגיע לדברים נשגבים, אדם שפעם ראה את האור הגדול, תמיד יש עליו תביעה להגיע לאור הגדול.**

המסע הראשון זה מסע הדבקות לקב"ה ואחרי שיש את המסע הראשון עם אור גדול ודבקות לקב"ה אנחנו מחוייבים להיות בכל המסעות על פי האור הראשון, המגדלור של המסע הראשון של הדבקות בקב"ה שמשם נמשכת כל המחויבות שלה נמשך האדם בשאר המסעות.

**כל אדם עובר בחייו מ"ב מסעות  
והקריאה של מ"ב המסעות מתקנת  
ומיישרת תחנות שהאדם עבר לא בדרך  
טובה**

**בפרשת השבוע פרשת מסעי** אנחנו רואים פלא גדול, התורה הקדושה מספרת לנו את כל המסעות שבני ישראל הלכו במדבר, וידוע מה שאומרים רבותינו קדושים שכל המסעות שבני ישראל נסעו והלכו במדבר, זו הדרך של כל יהודי, מהיום שיצא מבטן אימו, עד היום שהולך לקבר ומסיים את חייו, זה המ"ב מסעות של האדם. מהרגע שיצאנו ממצרים, זה מסע ראשון, ועוד מסע, ועוד מסע, ועוד מסע, ארבעים ושתיים מסעות, הם כנגד הארבעים ושתיים מסעות שבני ישראל הלכו במדבר, כל החיים של האדם הם כנגד הארבעים ושתיים מסעות.



ואומרים רבותינו הקדושים, העשרים ואחד יום של בין המצרים, העשרים ואחד ימים והעשרים ואחד לילות, הם כנגד הארבעים ושתיים יום של המסעות. וכל יום יש לו כוח לתקן את אחד מהמסעות שהאדם קילקל ולא עשה אותו בשלימות. וגם הלילות יש להם כוח לעשות תיקון גדול למ"ב מסעות, כי המ"ב מסעות מצטרפים לעשרים ואחד יום של הימים ועשרים ואחד יום של הלילות. לכן הרבה מהפוסקים אומרים שמתי שהשליח ציבור קורא בתורה את המסעות שבני ישראל הלכו בפרשת מסעי, ישתדלו שיהודי אחד יקרא את כל המ"ב מסעות ולא לעצור באמצע, שבאמצע מישהו אחר יעלה אלא הכל יהיה ברצף אחד, כי הרצף הזה הוא רצף של המ"ב מסעות שיהודי עובר בחיים שלו.

ולכן ב"שובה ישראל" תיקנו וייסדנו את הדבר גדול, שכל יהודי יקרא פעם בשבוע את המ"ב מסעות, כי הלימוד של המ"ב מסעות הוא משלים את המ"ב מסעות של החיים, שאם אדם לא עשה מסע אחד בצורה נכונה ובצורה טובה, הלימוד של המ"ב מסעות מתקן ומיישר את מה שהאדם עשה בצורה לא טובה, מתקן ומיישר את מה שהאדם לא הלך בדרך טובה. והכוח של המ"ב מסעות הוא כוח גדול ביותר. וידוע שהמ"ב מסעות הוא משורש של השם של הקב"ה, שהשורש הזה הוא בא ממ"ב

אותיות של השם של הקב"ה, משמה בא המ"ב מסעות.

וידוע שזה בא מכוח של התפילה של רבי נחוניא בן הקנה, שרבי נחוניא בן הקנה תיקן את התפילה "אָנָא בְּכַח גְּדֻלַּת יְמִינְךָ תַּתִּיר צְרוּרָה", שזה ר"ת אב"ג ית"ץ. "קבל רנת עמך שגבנו טהרנו נוֹרָא", שזה ר"ת קר"ע שט"ן. "נָא גְבוּר דוֹרְשֵׁי יְחוּדְךָ כְּכַבֵּת שְׁמַרְם" שזה נג"ד יכ"ש. "בְּרַכְם טְהַרְם רַחֲמֵי צְדָקְתְךָ תְּמִיד גְּמֻלָּם" זה בט"ר צת"ג. "חֲסִין קְדוּשׁ בְּרוּב טוֹבְךָ נְהַל עֲדֻתְךָ" זה חק"ב טנ"ע. "יַחֲיד גָּאָה לְעַמְךָ פְּנֵה זוֹכְרֵי קְדוּשְׁתְךָ" זה יג"ל פז"ק. "שׁוֹעֲתֵנוּ קָבַל וּשְׁמַע צַעֲקוֹתֵנוּ יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת" זה שק"ו צי"ת. זה הכוח של המ"ב מסעות והם לקוחים מהתפילה שרבי נחוניא בן הקנה תיקן, שיש שמה סודות תורה ויש שמה סודות של השם המפורש, יש שמה סודות נשגבים ביותר.

ומתי שקוראים את המ"ב מסעות, מתקנים את המ"ב דרכים של האדם בחיים של האדם, את המ"ב תחנות, הארבעים ושתיים תחנות שיש לכל יהודי בחיים, מתקנים את התחנות האלה, מיישרים את התחנות האלה, ומביאים את התחנות האלה לתכלית הנרצה, שאם אדם עשה מסע אחד לא כמו שצריך בחיים שלו, במסע אחד טעה, במסע אחד התנהג בצורה לא נכונה, ובמסע אחד קילקל, הלימוד של המ"ב מסעות, הלימוד של רבי נחוניא



בן הקנה, שטמונים בו סודות נשגבים, את השם של הקב"ה, שטמונים בו את דברים נשגבים, הוא מתקן תיקון גדול את מה שקילקל ומיישר ומביא למקום גבוה את מה שקילקל.

לכן נקפיד כל שבוע ללמוד את המ"ב מסעות בצורה חזקה ביותר, שאם ח"ו לא השלמנו מסע אחד, הקב"ה ישלים אותו, **וַיְשַׁלְמָהּ פְּרִים שְׁפִתֵינוּ**, נשלים את המסע כמו שצריך, לתקן באנו ולא לקלקל, לעשות נחת רוח לאבינו שבשמיים ולמתק וליישר את כל אורחותינו, ולהביא את עצמנו למצב שהקב"ה ישמח בבנים שלו, ישמח מעם ישראל, ולתקן עולם במלכות שדי, ולעשות נחת רוח לאבינו שבשמיים.

ולכן, נקפיד במ"ב מסעות בכל הכוח, ולדעת שעזרא הסופר מתיישר את הלימוד של התורה, וחילק את הפרשות של שבוע, הוא תיקן שבבין המצרים נופל הלימוד של המ"ב מסעות, שזה זמן שבני ישראל צריכים לתקן את המ"ב מסעות, שכבר תהיה המציאות של לתקן עולם במלכות שדי, ולתקן את התיקון שלנו בעולם, וניישר את העולם ונביא את העולם לתכלית הנרצה, לביאת משיח צדקנו.

יהי רצון שהקב"ה **וַיְשַׁלְמָהּ פְּרִים שְׁפִתֵינוּ**, יקבל את התפילות שלנו, שנעשה את הדברים שלנו בשלימות, והיום שאין לנו קורבן לתקן, **וַיְשַׁלְמָהּ**

**פְּרִים שְׁפָתֵינוּ**, והלימוד של המ"ב מסעות יישרו את הדברים שלא השלמנו במ"ב מסעות של החיים.

**החיים הם דבר קשה ביותר**, זה מסע שקשה ללכת אותו, זה מסע שהניסיונות קשים ביותר, זה מסע שהרבה פעמים נראה לאדם שהוא צודק ובכלל האדם הולך בדרך הנגדית, שבכלל אין לו אף הוא אמינא שהוא צודק, אבל על ידי שאנחנו משתדלים ומכניעים את ליבנו ומתקנים את אורחותינו ומיישרים את נפשנו, וממעטים דרכנו גדול ומכינים את עצמנו בפני הקב"ה, הקב"ה יראה את השיכרון של הלב שלנו ואת ההכנעה של הלב שלנו, לתקן באנו ולא לקלקל. ואם ח"ו עשינו דבר בטעות, הקב"ה ימחל ויסלח ויראה שכל מעשינו, מחשבות לעשות נחת רוח ליצרנו ולעשות רצון בוראנו.

יהי רצון שהקב"ה ימלא משאלות ליבם של כולם, שנזכה לגאולה לישועה ולהצלחה מרובה.

### **גם שעם ישראל בגלות עדיין ידו של הקב"ה שומרת ומגינה עלינו**

**הימים האלה ימי בין המצרים**, ימים של אבל על חורבן בית המקדש, ימים של שנאת חנים ורדיפה וחורבן בתוך עם ישראל שהביאו את חורבן בית המקדש. והגמרא (חגיגה ה:) מספרת לנו על אחד התנאים הגדולים, הקדושים, המיוחדים שהיו בעם



ישראל שהיה שמו רבי יהושע בן חנניה. רבי יהושע בן חנניה היה מתווכח עם האפיקורסים כל הזמן, והמלך היה נהנה להושיב את רבי יהושע בן חנניה בפני אפיקורסים, בפני כל מיני אנשים שהיו נקראים הוגי דעות, חכמים, נבונים, והיו מתווכחים עם רבי יהושע בן חנניה. ורבי יהושע בן חנניה, כל ויכוח שהיו מתווכחים איתו, הוא היה סותר ומנצח את כל היוכחים שהיו מתווכחים איתו.

הגמרא מספרת ואומרת שבאחד הימים הושיב הקיסר את רבי יהושע בן חנניה והושיב אפיקורס אחד לידו, והתחילו להתווכח. ואותו אפיקורס אמר לרבי יהושע בן חנניה, הקב"ה זנח אתכם, עזב אתכם, הניח אתכם, החריב את בית המקדש והזניח והניח את עם ישראל. רבי יהושע בן חנניה עמד ועשה לו סימן ביד כלפי הראש. אותו אפיקורס לא הבין מה אומר רבי יהושע בן חנניה והוא נענע בראשו כמו שהבין. אנשים שעמדו סביב הקיסר, הבינו שאותו אפיקורס לא הבין מה רבי יהושע בן חנניה מסמן בראש ומה רבי יהושע בן חנניה סימן לאותו אפיקורס, ואז הלכו לקיסר ואמרו לו, שהאפיקורס החכם שהקיסר סומך עליו, הוא סתם אדם בלי דעת, וסתם אדם שקנה לעצמו שם של חכם והוא ריק מתוכן, אין בו ממש. הנה רבי יהושע בן חנניה רמז לו משהו ביד, והוא לא הבין מה רמז לו, וסתם הוא נענע בראשו כמו שהבין.

**המלך קרא לרבי יהושע בן חנניה ושאל אותו מה היו הדברים? תסביר לי מה היה הוויכוח, תסביר לי מה הוא אמר לך, ותסביר לי מה ענית לו.** רבי יהושע בן חנניה אמר לקיסר, שהוא רמז שהקב"ה זנח את עם ישראל, ועם היד שלו העביר את זה כלפי הראש, לסמן שהקב"ה הוריד מעם ישראל את התפארת, את העטרת, את הכתר. ורבי יהושע בן חנניה סימן לו שהקב"ה הוריד את התפארת והכתר מהראש של עם ישראל, אבל השאיר את היד, שזו היד של הקב"ה שעדיין שומרת ומגינה על עם ישראל.

**מ"ב הוויית בתפילין של יד ובתפילין של ראש כנגד מ"ב מסעות בחיים של האדם**

**אומרים רבותינו הקדושים שעומק הגמרא ועומק הויכוח זה ויכוח עמוק וויכוח חזק ביותר.** ידוע שיש לנו שתי תפילין, תפילין של ראש ותפילין של יד. על פי הספרדים מברכים ברכה אחת על היד, וזה פוטר גם את של הראש. על פי האשכנזים זה שתי מצוות, הנחת תפילין של יד זו מצוה שמברכים עליה, הנחת תפילין של ראש זו גם כן מצוה שניה שגם כן מברכים עליה. אבל משום שהספרדים ספק ברכות להקל ומקלים, לא מברכים על התפילין של הראש.

**ידוע מה ההבדל בין התפילין של הראש לתפילין של היד, ידוע שבתפילין של ראש כתוב עשרים**



ואחד פעמים י-ק-ו-ק וגם תפילין של יד, כתוב עשרים ואחד פעמים י-ק-ו-ק, שם השם. ושניהם ביחד של יד ושל ראש זה כנגד מ"ב, ארבעים ושתיים מסעות שכל יהודי עובר בחיים שלו.

כל יהודי בחיים מהיום שנולד לעולם עד היום שנפטר מן העולם, עובר ארבעים ושתיים תחנות. כמו שבני ישראל היו במדבר ועמדו ועצרו ארבעים ושתיים מסעות, היו מסעות מוצלחים והיו מסעות פחות מוצלחים, היו זמנים ארוכים שבני ישראל התעכבו. היו זמנים קצרים, ככה כל יהודי בחיים עובר ארבעים ושתיים תקופות בחיים. יש תקופות טובות, יש תקופות פחות טובות, יש תקופות מוצלחות, יש תקופות פחות מוצלחות. וכל יהודי, הכוח של התפילין עומד עם האדם עם הארבעים ושתיים מסעות שכל יהודי עובר בחיים שלו.

מה ההבדל בין התפילין של היד לתפילין של הראש? התפילין של הראש הם מסמנים את הגדולה ואת הכוח של עם ישראל. וכמו שרבותינו הקדושים אומרים "וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךְ וַיֵּרְאוּ מִמֶּךָ" (דברים כח, י), מתי שכל עמי הארץ רואים את התפילין של הראש, זה מכניס הכנעה בלב של כל אומות העולם מעם ישראל. ולכן גם התפילין של הראש עומדות עם האדם בעשרים ואחד מסעות, שידו של האדם על העליונה וידו של האדם מנצחת.

ומאז שנחרב בית המקדש, כביכול התפילין של הראש ירדו מוכנעים, וכביכול ירדה העטרה מעל ראשם של עם ישראל, עד שיבוא המשיח, והעטרת והתפארת הזאת תחזור לעולם ויחזרו הכבוד והגדולה של עם ישראל.

אבל הקב"ה לא זנח את עם ישראל והשאיר לעם ישראל את התפילין של היד, התפילין של היד נשארו גם בזמן הגלות, גם בזמן הקשה, גם בזמנים המרים והקשים, נשארו התפילין של היד ביד של עם ישראל, וזה מסמן את העשרים ואחד מסעות המרים, הקשים, עם הייסורים, עם הביזיונות, עם הצער שכל יהודי עובר, זה משאיר, העשרים ואחד מסעות האלו שכתובים עשרים ואחד פעמים שם השם בתפילין של היד.

וזה מה שאותו גוי לא הבין. הוא רמז לרבי יהושע בן חנניה שהקב"ה זנח אותנו והוריד לנו את התפילין של הראש, ורבי יהושע בן חנניה רמז לו ביד ואת זה הוא לא הבין, שנשארו לנו התפילין של היד, שהתפילין של היד נשאר עם עם ישראל לאורך כל הגלות ומגן על עם ישראל גם בזמנים האפלים וגם בזמנים הקשים שקשה ליהודי, נשאר ליהודי את התפילין של היד, עם העשרים ואחד מסעות הקשים שכל יהודי ויהודי עובר בחיים.



מה עשה הקיסר, מתי שהבין את הדבר הזה שאותו אפיקורס לא מבין וסתם מראה את עצמו כחכם, כהוגה דעות, כמבין עניין והתגלה כבור ועם הארץ שלא מבין ולא יודע כלום, המלך הוציא את אותו אפיקורס להריגה ורומם והעלה את רבי יהושע בן חנניה מעלה מעלה.

### ספר דברים כנגד תפילין של יד והזמן שבני ישראל בגלות

אם נסתכל באמת בעומק של התורה הקדושה, יש לנו חמישה חומשי תורה, בראשית שמות ויקרא במדבר ודברים. אם נסתכל במה שכתוב בפסוק "בְּשׁוֹב ה' אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן" (תהילים קכו, א), "בְּשׁוֹב", ר"ת ב'ראשית, ש'מות, ו'יקרא, ב'מדבר, זה "בְּשׁוֹב". הקב"ה נתן לנו בתפילין של הראש ארבע פרשיות, כל פרשה כנגד בראשית אחת, שמות, ויקרא ובמדבר. ותפילין של יד, זה כנגד ספר דברים. ספר דברים, זה מסמן את התפילין של היד, את הזמן שבני ישראל בגלות, את הזמן שבני ישראל בצרה, ספר דברים סולל לעם ישראל את הדרך לחזור "בְּשׁוֹב ה' אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן", להחזיר את בראשית, שמות ויקרא, במדבר, להחזיר את הכל. תפילין של ראש, "בְּשׁוֹב", ב'ראשית, ש'מות, ו'יקרא, ב'מדבר. ושמה כתוב עשרים ואחד פעמים י-ק-ו-ק, כנגד

שם השם בזמן הגדולה, בזמן שבני ישראל ידם על העליונה. ובתפילין של יד כתוב עשרים ואחד פעמים את שם השם, זה כנגד זמנים הקשים שעם ישראל נמצאים בגלות, שעם ישראל נמצאים בצער, שעם ישראל נמצאים בזמנים אפלים ובזמנים קשים.

לכן עכשיו שאנחנו נמצאים בבין המצרים, שעל בין המצרים נאמר "כָּל רִדְפֵיהֶּ הַשִּׁיגוּהָ בֵּין הַמְצָרִים" (איכה, א, ג), זמן שהשטן מקטרג, זמן שקטב מרירי קשה, זמן ששנאת חינום החריבה את בית המקדש, זמן שהמחלוקת החריבה את בית המקדש, זמן שכל אחד היה מכה את השני, בלי לחשוב, אולי כואב לשני, אולי זה מצער את השני, אולי זה שובר את השני, אולי זה מסכן את חיינו של השני, אבל כל אחד אומר וחושב ושופט ודן ועושה מה שרוצה, זה זמן של תפילין של יד, שנמצאים בסתר, ונמצאים בעשרים ואחד גלגולים שכל יהודי עובר עשרים ואחד מסעות אפלים ושקטים שהיו במדבר לבני ישראל והם נמצאים עם כל יהודי מהיום שהוא נולד, עשרים ואחד מסעות אפלים וקשים, והם זמנים לא פשוטים.

עד שהתפארת והעטרת, שזה תפילין של ראש "בְּשׁוּב ה' אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן", מתי שהקב"ה יביא את הגאולה, יביא את הישועה, ואז תהיה התפארת על הראש של עם ישראל, שזה התפילין, אז יהיה



התיקון השלם ואז יהיה הסדר הגדול שהקב"ה רוצה ומשתוקק שיבוא המשיח ויהיה התיקון השלם בעולם.

ועל פי זה יובן, יש רמב"ם מפחיד, הרמב"ם מביא להלכה ואומר (הל' תעניות ה, יא) שבט' באב, אדם לא יניח תפילין של ראש, רק יניח תפילין של יד. לא ככה פוסקים להלכה, אנחנו פוסקים להלכה שבמנחה מניחים תפילין של ראש ושל יד. אבל הרמב"ם פוסק להלכה שבט' באב לא ללבוש תפילין של ראש, אלא רק ללבוש תפילין של יד, למה, כי תפילין של ראש זה התפארת "וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם הַשֵּׁם נִקְרָא עָלֶיךָ וַיֵּרְאוּ מִמֶּךָ" התפילין של ראש מראים את הגדולה של עם ישראל, את הגדולה של הקב"ה, וכמו שהגמרא אומרת (ברכות ו) א"ר יצחק מנין שהקב"ה מניח תפילין שנאמר (ישעיהו סב, ח) "נִשְׁבַּע ה' בְּיָמֵינוּ וּבְזָרוּעַ עֲזוֹ". הקב"ה מניח תפילין ואנחנו לובשים את הכתר ואת העטרה של המלך, את השרביט של המלך.

וכמו שמצאנו שמושה רבינו ביקש מהקב"ה "הֲרֵאֵנִי נָא אֶת כְּבֹדְךָ" (שמות לג, יח), משה רבינו ביקש מהקב"ה ריבונו של עולם, אני רוצה לראות אותך. אמר הקב"ה למשה רבינו "כִּי לֹא יֵרְאֵנִי הָאָדָם וְחַי" (שמות לג, כ) אי אפשר לראות אותי ולחיות, אלא מה? אתה משה האדם הנאמן ביותר בכל ביתי, תסתכל

על האחורה שלי על הקשר של התפילין, ומשה רבינו הסתכל על הקשר של התפילין של הקב"ה.

**"בְּשׁוּב ה' אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן" - השמחה  
הגדולה כאשר העטרת והתפארת יחזרו  
לארבעת החומשים**

הכוח של התפילין זה כוח עצום, כוח גדול ביותר. הארבע פרשיות שנמצאים בראש, הן כנגד הארבע חושים שיש בראש של האדם, ראייה, שמיעה, טעם וריח. הארבע פרשיות שבראש של האדם בתפילין של הראש ממתנות את הארבע חושים שבראש של האדם. החוש של הראייה לא להסתכל במראות אסורות. החוש של הריח, לא להריח דברים שלא צריך. החוש של הטעם, לא לאכול דברים שלא צריך לאכול. החוש של השמיעה, לא לשמוע לשון הרע. הכוח של התפילין ממתנות את הארבע חושים האלה. והכוח של התפילין של היד שזו רק פרשה אחת מגולגלת, הארבע פרשיות של התפילין נמצאים בפרשה אחת בתפילין של היד, זה כנגד הכוח של המישוש, והכוח של התפילין של היד מכניעים את הכוח של המישוש שיש ביד של האדם.

אם כך עכשיו שאנחנו נמצאים בעוונות הרבים בגלות, ואנחנו נמצאים בהסתר פנים גדול, ואנחנו נמצאים בצער, ואף אחד לא יודע את האמת,



והאמת נעדרת ואיש את רעהו חיים בלעו (אבות ג, ב)  
 אנחנו נמצאים בכוח של התפילין של היד, עוברים את העשרים ואחד ניסיונות, את העשרים ואחד מסעות של החיים, בהסתר פנים ובהתמודדות קשה. ושיבוא משיח צדקנו יהיה לנו את התפארת ואת הכתר "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך", בתפילין של הראש שזה יהיה עוד עשרים ואחד מסעות שיהיו בעוז ובתפארת ובנחת ובקדושה ובטהרה.

לכן בימים האלה, ימים בין המצרים "כל רדפיה השיגוה בין המצרים", זמן של קטב מרירי, זמן שצריך לעבוד על אהבת חינום, זמן שאחד צריך לסלוח ולמחול לשני. נשבור את ליבנו, נכניע את עצמנו, נכניע את עצמנו מטה מטה, ונפשי כעפר לכל תהיה. נקבל כל דבר שהקב"ה עושה באהבה, אנחנו לא מבינים חשבונות שמיים, אנחנו לא מבינים מה הקב"ה עושה, כל דעביד רחמנא לטב עביד, מה שעושה הקב"ה זה לטובה. למה השם עושה? אנחנו לא יודעים. אם ננסה להבין את הדרכים של הקב"ה, לא נבין אותם, רק יכאב לנו הלב ורק נצטער ורק נהיה בעצבות.

נשאיר את הכל בידי הקב"ה, נמחל ונסלח לכולם, אדם שהולך ברחוב ונתקע באבן ונפל ונפצע, הוא לא עומד ומתחיל להכות את האבן ולהכות את

הכביש שהוא נפצע ממנו. הוא אומר זה מהקב"ה, הוא ממשיך הלאה ועושה תשובה.

**"נַחֲפֹשֶׁה דְרָכֵינוּ וְנַחֲקֶרְהָ וְנָשׁוּבָה עַד ה'"** (איכה ג, מ), נחזק את ספר דברים בכל הכוח, שספר דברים זה כנגד תפילין של היד. ספר דברים זה מתקן את התפילין של היד שזה זמן של הגלות, הזמן של הגלות שאנחנו נמצאים בה עכשיו זה ספר דברים, הוא מתקן את התפילין של היד. ואז **"בְּשׁוּב ה' אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן"**, **"בְּשׁוּב ה'"**, שיחזרו הכבוד והתפארת של ב'ראשית, ש'מות, ו'קרא, ב'מדבר, אז נשמח **"אֲזַי מִלֵּא שְׂחֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה אֲזַי אִמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְדִּיל ה' לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי הַגְדִּיל ה' לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הֵי יֵינוּ שְׂמִיחִים"** (תהילים קכו, ב).

**נקבל על עצמנו לחזק את ספר דברים בכל הכוח,** נקבל על עצמנו לחזק את התורות בכל הכוח, נקבל על עצמנו אהבת השם, כל רגע שאפשר נקבל את עול מלכותו של הקב"ה, נכנע להקב"ה, **אֲנֵי עֲבָדָא דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְסִגְיָנָא קְמָה**, אנחנו עבדים של הקב"ה, שנכנעים ומכניעים את עצמנו להקב"ה, וכל מה שעושה הקב"ה זה לטובה, לחן לחסד ולרחמים ושבע"ה לא תצא תקלה תחת ידינו, לתקן באנו ולא לקלקל.

**בבקשה צדיקים יעתירו בעדנו בתפילות, יעתירו בעדנו בתחנונים, שהקב"ה בע"ה ימתק עלינו את**



הדינים, יגזור עלינו בע"ה חיים, אריכות ימים, שנות חיים, ובע"ה "נְדָרֵי לַה' אֲשֶׁלֶם" (תהילים קטז, יד), את כל הנדרים שנדרנו להקב"ה, שיתן לנו הקב"ה כוח עוד בגילגול הזה להשלים ולשלם את הכל ולעמוד בכל הדברים.

תודה רבה לכל הצדיקים על כל המסירות, על כל הימים והלילות, על כל ההפצה של התורה. התורה של "שובה ישראל" היא תורת אמת, "כִּי תוֹרָה מֵאֵתִי תִצָּא" (ישעיהו נא, ד). אומר המדרש (ויק"ר יג, ג) אָמַר רַבִּי אֲבִין בַּר כְּהֵנָא אָמַר הַקָּב"ה תוֹרָה חֲדָשָׁה מֵאֵתִי תִצָּא זו תורה חדשה שמעוררת כוח גדול, זו תורה חדשה שמאירה לעולם ונותנת לעולם ראייה חדשה וחיוזוק גדול, ודבקות גדולה בהקב"ה. כל מי שחלק מהתורה הזאת, כל מי שמוסר נפש על התורה הזאת, כל מי שלומד אותה, כל מי שמשפיע ממנה, יזכה בע"ה לאריכות ימים, לשנות חיים, ונזכה בע"ה כולנו לגאולה ולבניין בית המקדש במהרה בימינו.

תודה רבה צדיקים ובשורות טובות.

### אדם ששמור במידת היסוד זוכה לאלף מעלות וקדושות

"ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום" (תהילים כט, יא), הקב"ה בע"ה יתן לכל בני הקהילה הקדושה שפע וברכה ושמחה והצלחה וכולנו נעבור את התקופה הזו של בין המצרים, בצורה נבונה וחכמה ונחלוף על הקטב מרירי, נחלוף על כל הדברים הקשים, ועל הכוח של המלאך של עשו, שבזמן הזה בחודש תמוז ובחודש חצי אב, מנסה להשתלט ולשלוט על הדברים, הקב"ה יתן לנו כוח להתגבר ולהכניע אותו בכוח של התורה הקדושה. התורה הקדושה והצדקה הם הכוח שמוריד את הכוח של עשו בתקופה הזו. כמה שיותר לומדים תורה, וכמה שיותר דבוקים בתורה, וכמה שיותר משתדלים לצדקה, זה עוקף ולא נותן לכוח של עשו, שהוא הכוח בזמן י"ז בתמוז עד ט' באב, זה עוקף את הכוח של עשו ולא נותן לו להיכנס ולהפריע ולהזיק לאדם בעבודת השם של האדם.

אנחנו רוצים בע"ה להסביר ולומר דבר, אנחנו רואים את דוד המלך, דוד מלך ישראל חי וקיים (רה"ש כה.), אין לנו אדם גדול ומעלה רמה ומעלה גדולה יותר מהמעלה של דוד המלך. דוד המלך "וַיְהִי דָוִד לְכָל דָּרְכוֹ מִשְׁפִּיל וְהוּא עֲמוֹ" (שמי"א, יח, יד) שהלכה כמוהו בכל מקום (סנהדרין צג:), איפה שדוד המלך היה



הולך, הלכה כמותו. כל פלפול תורה שהיו מפלפלים והחכמים היו אומרים דעה אחרת, הקב"ה היה איתו והלכה כמותו.

כל מלחמה שדוד המלך היה יוצא למלחמה, "על שמונה מאות חלל בפעם אחת" (שמ"ב כג, ח), בכל מכה של חרב היה הורג שמונה מאות אויבים, ואחרי כן היה מצטער למה הוא לא הורג אלף, ואז אמרו לו מהשמיים "רק בדבר אורייה החתי" (מל"א טו, ה) על המעשה של אשתו של אורייה החתי הפסדת מאתיים, שאתה לא יכול להרוג בכל מכה אלף אלא רק שמונה מאות. "האלף לך שלמה ומאתים לנטורים את פריו" (שה"ש ח, יב), מי יכול להרוג אלף במכה אחת, מי ש"נטר את פריו", מי ששומר את ברית הקודש, ואצל דוד על פי המעלה שלו היה כעין פגם ולכן דוד לא הצליח להגיע לאלף, לא הצליח להגיע לדרגה הגבוהה ביותר של אלף, בכל קרב שהיה הולך ובכל קפיצה שהיה קופץ היה הורג רק שמונה מאות ולא היה הורג אלף.

וכמו שהארכנו פעם על הגמרא (נדרים נ:): באדם שהעבודה שלו הייתה טבח ובא אליו אדם ואמר לו, תלמד אותי לבשל אלף תבשילים, אני רוצה לדעת לבשל אלף תבשילים של אוכל. הוא לימד אותו שמונה מאות תבשילים. אותו אדם ששילם לו על אלף תבשילים הלך לרבי הקדוש, לרבי יהודה הנשיא

ותבע אותו לדין תורה ואמר לו, ביקשתי שתלמד אותי אלף תבשילים, למה לימדת אותי רק שמונה מאות? רבי הקדוש אמר לו, אני לא יכול לדון ביניכם. והמפרשים אומרים שרבי הקדוש היה נכד של דוד המלך ואלף תבשילים, זה לא אלף תבשילים של אוכל, אלא להגיע לאלף קדושות ואלף מעלות של מידת היסוד. ורבי הקדוש לא יכל לדון ולשפוט כזה דבר, כי הסבא שלו דוד המלך, הגיע לשמונה מאות ולא לאלף, והוא לא יכל לדון בכזה דבר שהסבא שלו לא הגיע, זו פגיעה בסבא שלו דוד. ולכן רבי הקדוש דחה את אותו אדם שהלך לאותו טבח ולא רצה לדון שם את הדין תורה הזה.

**שלמה המלך בנה את בית המקדש  
הגשמי ודוד המלך הכניס בו את הנשמה  
והרוח**

דוד המלך הגיע לדרגה ולמעלה הגבוהה והנעלה ביותר שאין כדוגמתה. אנחנו רואים שדוד המלך כל החיים שלו היו השתוקקויות להקב"ה. דוד המלך היה משתוקק כל היום להקב"ה, דוד המלך כתב את הספר תהילים, כל הספר תהילים זה להשתוקק להקב"ה. הוא היה מדבר עם הקב"ה, בוכה להקב"ה, מבקש מהקב"ה, צועק להקב"ה, רוצה את הקב"ה, גם דברים שלא היה ביכולתו, אבל הוא היה מדבר



עם השם, מבקש מהשם, חי את השם, נמצא רגע רגע ברצון השם, נמצא רגע רגע במה שהשם רוצה. "שִׁפְכִי כַּמַּיִם לְפָנַי נִכַח פְּנֵי ה'" (איכה ב, יט), דוד המלך היה שופך את הלב שלו כמו מים, כמו מים שנשפכים מנהר, כמו מים שנשפכים ממפל גדול, ככה הלב של דוד המלך היה "שִׁפְכִי כַּמַּיִם לְפָנַי נִכַח פְּנֵי ה'", הלב שלו היה נשפך כמו מים "נִכַח פְּנֵי ה'", לפני הקב"ה.

דוד המלך כולו היה רצון ותשוקה ורצונות עצומים לדבר השם, ולדוד המלך היה חלום גדול, והחלום הזה היה לבנות בית להקב"ה, לבנות את בית המקדש. ודוד המלך הלך וקנה שטח אדמה של ארוונה היבוסי, איפה שהיום הר הבית, בית המקדש. ודוד המלך התחיל לחפור להכין את היסודות של בית המקדש, ודוד המלך התחיל לצבור ולאסוף כסף לשמור, לבנות את בית המקדש, ואז הקב"ה אמר לדוד המלך, אתה לא יכול לבנות לי בית. למה, "כִּי דָמַיִם רַבִּים שִׁפַּכְתָּ" (דב"א, כב, ח). דוד המלך היו לו מלחמות קשות, דוד המלך נלחם נגד הרשעים, נגד האויבים, נגד הרשעים מבית ונגד הרשעים מחוץ, נגד הרמאים שהתנהגו כחברים שלו ובגדו בו, נגד הרשעים בחוץ שנלחמו נגד עם ישראל, דוד המלך נלחם בכל החזיתות כולם.

וכמו שדוד המלך אומר בתהילים "כָּל מְשַׁבְּרֵי וְגִלְיָה עָלַי עֲבְרוּ" (תהילים מב, ח) כל גל שיש בעולם

וכל שבר שיש בעולם עבר עלי, עברתי את הכל, התמודדתי עם הכל, נלחמתי עם הכל, עברתי כל דבר שאפשר לעבור בחיים, עברתי את הכל. הכל דוד המלך עבר לפני הקב"ה, דוד המלך נלחם והתמודד עם כל דבר. אבל הקב"ה אומר לו, אתה לא יכול לבנות את בית המקדש, כי בית המקדש זה מקום של חסד, מקום של לכפר על עוונות של רציחה, לכפר על עוונות של דברים לא טובים, ואתה הרגת אפילו שזה היה לשם שמיים, אתה לא יכול לבנות את בית המקדש. והקב"ה אומר לדוד, הבן שלך שלמה יבנה את בית המקדש.

וככה קרה, שלמה המלך בנה את בית המקדש, שבע שנים מחייו של שלמה המלך, שלמה המלך פרש מאשה, לא אכל בשר, לא שתה יין והתרכז כולו לבנות את בית המקדש. ואחרי ששלמה המלך גמר לבנות את בית המקדש, הקב"ה הראה לכל העולם, שבזכותו של דוד המלך השכינה שורה בתוך בית המקדש. שלמה המלך ניסה להכניס את ארון ברית השם, ארון ברית השם היה ברוחב של הדלת, והרוחב בתוך רוחב לא נכנס, צריך שיהיה קצת יותר גדול הרוחב של הדלת, זה לא נכנס. עמדו כל עם ישראל והתחילו לרנן ולומר שמא שלמה פגם, שמא שלמה עשה דבר לא טוב, שמא השם לא רוצה להשרות את רוח השם בבית השם, עמד שלמה ואמר "ה' אֱלֹהִים אֵל תֵּשֵׁב פְּנֵי מִשְׁיַחֲיָךְ זָכְרָה לְחֹסְדֵי דָוִד עַבְדְּךָ" (דב"ב ו,



מב) הזכיר את דוד המלך, ואז נפתחו השערים ושלמה הכניס את ארון ברית השם לתוך בית המקדש, וכל אויביו של דוד שכל חייו ריננו עליו, פניהם נהיו כקדירה, התביישו, והתבזו והבינו שהקב"ה עם דוד **"וַיְהִי דָּוִד לְכֹל דָּרְכּוֹ מְשֻׁפָּל וְה' עִמּוֹ"**.

אם כך מה אנחנו רואים פה? שלמה המלך בנה את בית המקדש, את הקירות, את האבנים, את הזהב, את התכלת, את הארגמן, את הדברים שנראים גשמיים, שלמה המלך בנה. אבל את הרוח של בית המקדש, את הנשמה של בית המקדש, מי בנה אותה? דוד המלך הוא בנה את הנשמה של בית המקדש. ואיך בונים נשמה של דבר קדוש? איך היום יוצרים נשמה של משהו קדוש?

צריך לדעת יסוד גדול, מתי שבן אדם בדבקות בהקב"ה ובהשתוקקות להקב"ה ויש לו רצונות על טבעיים למשהו רוחני של הקב"ה, הוא חושב על זה ורוצה את זה ובוכה על זה וחושב על זה ומקיים את מה שדוד המלך אומר **"שִׁפְכֵי כַמַּיִם לַבַּיְתָּה נִכַח פְּנֵי ה'",** שכל הרצונות שלו, וכל המאוויים שלו זה לקיים מצוה מסוימת, האדם בונה את הנפש של המצוה הזו. שלמה בנה את בית המקדש הגשמי, את הבניין, ודוד המלך בנה את הרוח, את הנשמה של בית המקדש. דוד המלך הכניס את הנשמה של בית

המקדש בהשתוקקות שלו של שנים רבות, הוא בנה את הנשמה של בית המקדש.

אותו דבר לעתיד לבוא כשיבוא המשיח, כתוב שמתי שיבוא המשיח יהיה כמה צדיקים שהם יהיו בנוי בית המקדש, משיח בן יוסף, משיח בן דוד, בני צדוק הכהן, כמה צדיקים שהם יהיו הבונים של בית המקדש. הם יבנו את בית המקדש הגשמי, ובית המקדש הגשמי הזה יבנה על ידי קדושים וצדיקים. אבל הרוח של בית המקדש, הנשמה של בית המקדש, תיבנה ותיכנס בתוכו על ידי התפילות, התשוקה, הצער, ההשתוקקות, של דורי דורות שאנחנו עם ישראל משתוקקים ובוכים ומתפללים ומבקשים ורוצים ועושים תיקון חצות, ותיקון רחל, ולא שוכחים את בית המקדש רגע אחד. "אִם אֶשְׁכַּח יְרוּשָׁלַיִם תִּשְׁכַּח יְמִינִי" (תהילים קלז, ה), מזכירים את בית המקדש רגע רגע, זו הרוח של בית המקדש.

בית המקדש נבנה בשתי דרכים, בניה גשמית של משהו גשמי שהוא רוחני מאד, אבל בניה שבונים אותה, זה אחד. ודבר שני, בית המקדש יבנה על ידי התשוקה של דורי דורות, שאבותינו ורבותינו בתפילות וְלִירוּשָׁלַיִם עִירָךְ בְּרַחֲמִים תִּשׁוּב, וכל התפילות שהתפללו דורי דורות וביקשו על בית המקדש, זו הנשמה של בית המקדש. לכן כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה ושאינו



מתאבל על ירושלים אינו רואה בשמחתה (תענית ל): אדם שלא מתאבל על חורבן בית המקדש, אדם שבימים האלה מתנהג ימים כתיקונם, ולא נזהר לא להסתפר, לא נזהר לא לאכול אוכל שמברך עליו שהחיינו, לא נזהר בזמרה, לא נזהר בדברים חדשים, הוא לא שותף בדבר הרוחני, הגבוה, הקדוש, של בניין בית המקדש.

דוד המלך בנה את הנשמה של בית המקדש, שלמה בנה את הבית. לעתיד לבוא, מלך המשיח יבנה את הגוף של בית המקדש. אנחנו, בכוח שלנו בוני ירושלים, אנחנו בונים את ירושלים על ידי ההשתוקקות שלנו. כמה שאנחנו יותר משתוקקים וחיים בהשתוקקות לבית המקדש, אנחנו בונים את הנשמה של בית המקדש, וכמה שיהודי יותר משתוקק, הוא בונה משהו יותר עמוק בנשמה של בית המקדש.

צריך להבין ולדעת, דברים רוחניים ונפשיים, מחשבות עמוקות, אי אפשר לזהות אותם ולראות אותם, כי זה דבר פנימי, דבר עמוק. אדם אומר לשני, אני אוהב אותך, אולי זו מילה שהיא לא נכונה, ואולי זו מילה עמוקה שהיא נכונה מאד. "הַנְּסִתְּרֵת לַה' אֱלֹהֵינוּ" (דברים כט, כח), הדברים האלה, הן נסתרות של הקב"ה. אבל צריך לדעת, מתי שיש אהבה אמיתית ויש השתוקקות אמיתית, יש הקרבה אמיתית, זה

עמוק מאד מאד וזה בעל משמעות ובעל כוח לדורי דורות.

אנחנו היום בונים את הרוחניות ואת הנשמה ואת העתיד של בית המקדש ואת העומק של בית המקדש על ידי האהבה שלנו לציון, האהבה שלנו לבית המקדש, ההשתוקקות שלנו לבית המקדש, בזה אנחנו בונים את העומק של בית המקדש, בזה אנחנו בונים את העומק של שיבת ציון, בזה אנחנו בונים את העומק העמוק ביותר של ביאת המשיח, על ידי ההשתוקקות והנתינה שלנו והדבקות שלנו עם הקב"ה.

בית המקדש יבנה ע"י שלוחים של הקב"ה שיבנו אותו, אבל הנשמה של בית המקדש היא על ידי ההשתוקקות והרצון והמסירות שלנו, על ידי זה אנחנו בונים את הבית הרוחני, את הנשמה של בית המקדש. ולכן בימים האלה יש עלינו מצוה גדולה ומצוה חשובה, ומצוה מחויבת של כל יהודי להצטער בחורבן בית המקדש, להרגיש את חורבן בית המקדש, שזה לא יהיו עוד ימים כימים רגילים. אלו ימים של מרירות על חורבן בית במקדש, אלו ימים שאנחנו צריכים לדעת, שאנחנו צריכים להיות במרירות בנפש על זה שנחרב לנו הבית. אפילו שעברו אלפי שנים, אבל מי שלא שקוע ולא קשור



לעבר, אין לו עתיד. מי שלא שקוע וחושב על העבר, לא יהיה לו עתיד בריא ועתיד נכון.

אנחנו צריכים לחיות את חורבן בית המקדש, לחיות אותו דקה דקה, לחשוב על זה רגע רגע, לצייר בנפשנו את ביאת המשיח. **אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח**, אחד מהעיקרים של האמונה זה **ביאת המשיח**, צריכים להאמין אמונה חזקה שלא ניתנת לשום ערעור בביאת המשיח אמונה חזקה ביותר, וכמה שיותר נאמין בזה ונהיה קשורים עם זה, ונהיה חזקים בזה, הכוח של כל יהודי הוא כוח גדול ביותר, ויכול להגיע לדברים העצומים ביותר.